БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой,
Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган.

166 (8731) | 1958 оной августын 31, воскресени | Сэн 20 мүнгэн

Шахтёрой үдэр

Манай орон дотор шахтёрой ажал айхабтар ехэ хүндэтэй, алдар солотой юм. Түрэл Коммунистическэ парти, Советскэ правительствомнай нүүрһэнэй болон ашагта малтамалнуудай промышленностиие улам бүри хурдан түргэнөөр хүгжөөхэдөө, шахтёрнуудые эсэгэ һоной анхарал оролдолгоор хүреэлжэ байдаг. Тиигэжэ мүнөө үеын шахтёр хадаа хара хүлһэнэй, гарай шүрбэһэнэй хүсөөр хүдэлдэг бэшэ, харин түрүү техническэ эрдэм ухаанай туйлалтануудые хэрэглэн орёо оньһон машина, техникын хүсөөр ажал хүдэлмэреэ бүтээдэг болонхой. Шахтёрой ажабайдалда болоһон туйлай ехэ иимэ хубилалта Агууехэ Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр Совет засагай үедэ туйлагдаа.

КПСС-эй XX съезд арадай ажахын бүхы һалбаринуудые эрид шууд хүгжөөхын тула нүүрһэнэй промышленностиие саашадань хэлбэришэгүйгөөр дэбжээхэ үргэн ехэ программа хараалһан байна. Советскэ Союз зургаадахи табанжэлэй туршад соо нүүрһэ малталгые 52 процентээр ехэдхэжэ, 1960 ондо 593 миллион тонно нүүрһэ абадаг болохо юм. Мүнөө үедэ энэ дайшалхы зорилгоёо нүүрһэнэй промышленностиимнай хүдэлмэрилэгшэд амжалтатайгаар дүүргэжэ байнхай.

Мүнөөдэр өөһэдынгөө заншалта һайндэрые тэмдэглэжэ байхадаа, республикымнай шахтёрнууд бүхы арадтаяа хамта туйлаһан үрэ дүнгүүдээ бүридхэн сэглоод, саашадаа бүри һайнаар ажаллажа, үйлэдбэриингээ даалгабаринуудые дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын тула хүсэ шадалаа гамнахагүй байһанаа мэдүүлнэ. Жэшээнь, Галуута-Нуурай шахтанууд энэ жэлэй 7 һарынгаа түсэб 102,1 процент дүүргэжэ, нёдондонойхидо орходоо жэшээгүй ехэ бүтээсэтэйгээр ажалаһан һайна. Донбассай суута шахтёр, Социалистическэ Ажалай Герой Николай Мамайн үүсхэлээр дэлгэрһэн бүридээрадай социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсожо, Галуута-Нуурай № 7/8 шахтын коллектив, мүн олон тоото шахтёрнууд халаанайнгаа даалгабариһаа гадуур хэдэн арбаад тонно нүүрһэ Эхэ орондоо бэлэглэдэг болонхой. Эндэ нүүрһэ малтадаг Г. Ахметзяновай, Г. Тучиновай, В. Болдыревой болон бусад нүхэдэй даажа ябаһан бригаданууд ажалдаа шэн габьяагай үльгэр жэшээ харуулжа, эрхимүүдэй үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Тиигэжэ партийна организациин хүтэлбэреэр социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлжэ, эндэхид ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ тухад жэлэйнгээ даалгабариие 107,8 процентээр дүүргэһэн, түсэбһөө гадуур 7 мянга гаран тонно нүүрһэ гүрэндөө үгэһэн байна.

Тэрэшэлэн Баунтын аймагай Ципиканай, Городок городой Баянголой уурхайнуудай олохон горнягууд өөһэдынгөө һайндэрые мүн лэ эрхим бэлэгүүдээр угтажа байна.

Гэхэтэй хамта, Бурят оронойнай нүүрһэнэй промышленностиин хүдэлмэридэ дутуу дунда зүйл үшөөл бии байһаар. Баримталан хэлэхэ болоо һаа, Галуута-Нуурай зарим шахтануудта ажалай эмхидхэл һулаар табигданхай, машина, техникэшье хаа яа гүйсэд дүүрэнээр ашаглагдадаггүй байна. Тусхайлбал, байгша оной түрүүшын хахадта тус рудоуправлениинхид ажалда 300 гаран шэнэ хүдэлмэришэдые абаһан аад, энэ үе соо 400 гаран хүнүүдые ажал хүдэлмэриһөөнь гаргажархиһан байха юм. Эдэ бүхы шалтагаануудһаа боложо, эндэхид гүрэнэйнгөө түсэб үдэрһөө үдэртэ, һараһаа һарада нэгэ жэгдээр дүүргэнгүй, зарим ушарта абиртуушаг байдалда ородог. Энээниие саашадаа тэсэжэ болохогүй, гүрэнэй түсэбые предприяти бүхэн хуулита гуримаар дүүргэжэ байха ёһотой.

Ерээдүйн 15 жэлэй хугасаа соо СССР багсаахада 650—750 миллион тонно нүүрһэ жэл бүри малтан абадаг болохо гэһэн зорилго Агууехэ Октябриин социалистическэ революциин 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан СССР-эй Верховно Соведэй ойн баярай сесси дээрэ нүхэр Н. С. Хрущев табиһан байна. Энэ зорилгые нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхэ гээшэ бүхы советскэ шахтёрнуудай нэрэ хүндын хэрэг мүн.

Мүнөө үедэ нүүрһэнэй промышленностиин предприятинууд болон шахтёрнуудай үмэнэ табигдажа байгаа зорилгонууд юуб гэхэдэ, үйлэдбэридөө түрүү арга метод үргэнөөр хэрэглэхэ, ажалай эмхидхэл һайжаруулжа, шэнэ машина, техникээ дүүрэнээр ашаглажа, үндэр бүтээсэ туйлаха, малтан абадаг нүүрһэнэйнгээ өөрынь үные химда болгохо хэрэг мүн болоно. Энэ зорилго бэелүүлхын тула техническэ эрдэм мэргэжэлэйнгээ талаар шадамар бэрхэ кадрнуудай хэрэгтэй болохо байһаниинь мэдээжэ. Тиимэһээ партийна, профсоюзна, ажахын хүтэлбэрилэгшэд шахтёрнуудай дунда техническэ һуралсал саг үргэлжэ эмхидхэхэ, шахтёр бүхэндэ гол түлэб 2—3 мэргэжэл олгуулха ябадал туйлаха зорилготой. Эдэ бүгэдын ашаар республикымнай шахтёрнуудай энэ жэлэй эсэс хүрэтэр удаа дараалан 6 часай хүдэлмэриин үдэртэ орохо аргатай болохо бшуу. Тиигэжэ шахтёрнуудаймнай ажабайдал улам бүри һайжарха юм.

Нүхэд шахтёрнууд! Парти, правительствынгаа халуун анхаралда харюу болгон, ажал хүдэлмэридөө бүри һайн, арад зонойнгоо сэдьхэл баясуулма амжалтануудые туйлахын түлөө тэмсэгты!

Профсоюзуудай зунай Бүхэсоюзна спартакиада хаагдаба

Профсоюзуудай зунай Бүхэсоюзна VI спартакиада Ленинэй нэрэмжэтэ түбэй стадионой спортын ордон соо августын 27-до хаагдаа.

Энэ спартакиадада 5 миллион гаран хүн хабаадаа. Москвада болоһон спартакиадын һүүлшын шатын мүрысөөндэ 4 мянга шахуу хүн—манай ороной 42 үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэд хабаадалсаһан байна. 2 хүн эгээн түрүүшынхеэ спортын мастерай нормо дүүргээ. Мүрысөөндэ ВЦСПС-эй табан рекорд, дэлхэйн нэгэ рекорд тогтоогдоо.

Союзна республикануудай спортсменүүдэй суглуулагдамал командануудһаа гадна, манай ороной томоохон үйлэдбэриин коллективүүдэй команданууд мүрысэлсэһэн байна. Киргизскэ ССР-эй Фрунзын нэрэмжэтэ заводой спортсменүүд болон Ленинградай гүрэнэй оптико-механическа заводойхид дүрбэн янзын спортоор—тамаралга, хүндэ, хүнгэн атлетикээр, велосипедээр һүүлшын шатын мүрысөөндэ хабаадаа.

Спартакиадын һүүлшын шатын мүрысөөнэй дүнгөөр Москвагай профсоюзай һайн дуранай спортивна обществонуудай спортсменүүд түрүүшын һуури эзэлээ. Украинын профсоюзай команда хоёрдохи һуурида гараа. Россин Федерациин спортсменүүд гурбадахи һуури эзэлээ. Ленинградай, Грузиин, Латвиин, Казахстанай, Литвын, Эстониин, Азербайджанай, Белоруссиин, Узбекистанай, Киргизиин, Армениин, Молдавиин, Таджикистан болон Туркмениин команданууд удаадахи һууринуудые эзэлһэн байна.

(ТАСС).

НҮХЭД КОМБАЙНЕРНУУД, МАШИНИСТНУУД!

Хуряалгын түрүүшүүлһээ жэшээ абажа, ажалай бүтээсые улам дээшэлүүлэе

Бурядай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

Таряа хадалга дээрэ үндэр бүтээсэ туйлаһанайнь түлөө лафетнэ жаткын машинистнуудые, мүн комбайнернуудые шагнаха тухай

Техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа, Кударын аймагай Куйбышевай нэрэмжэтэ колхоз 1300 гектар таряагаа 7 үдэрэй туршада хадажа дүүргээ.

«С-6» комбайниие тааруулжа таряа хадаха зуураа, энэ колхозой комбайнернууд иимэ үрэ дүн туйлаба:

— **Георгий Прокопьевич Кожевников 209** га гэхэ гү, али үдэртөө дунда зэргээр 30 гектар хадаа;

— **Иван Филиппович Кожевников—209** га гэхэ гү, али үдэртөө дунда зэргээр **30** гектар;

— **Николай Николаевич Воробьев—194** гектар гэхэ гү, али үдэртөө 28 гектар хадаа;

Лафетнэ жаткын машинистнууд **Владимир Филиппович Кожевников, Димитрий Димитриевич Антипинский тус бүридөө 235** гектар гэхэ гү, али үдэртөө дунда зэргээр 33 гектар хадаһан байна.

Бичурын хонинoй совхозой лафетнэ жаткын машинист **Бимба Султумович Султумов 235** гектар гэхэ гү, али үдэртөө дунда зэргээр 46 гектар хадаһан байна.

Энэ совхозой машинист **Михаил Семенович Сукнев 238** гектар хадажа, үдэрэйнгөө бүтээсые 40 гектарта хүргэбэ.

Бичурын аймагай XIX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой лафетнэ жаткын машинистнууд **Гавриил Агеевич Иванов, Иван Васильевич Перелыгин** гэгшэд хуряалгын түрүүшын 4 үдэртэ тус бүридөө **150** гектар хадажа, үдэр бүриингөө бүтээсые **39** гектарта хүргэбэ.

Эдэ машинистнуудай хүдэлмэриин шанар һайн дээрэ тоологдобо.

Түрүү машинистнуудай, комбайнернуудай амжалтануудые хаража үзөөд, Бурядай АССР-эй Министрнүүдэй Совет иигэжэ тогтообо:

Лафетнэ жаткануудаар, мүн тааруулагдаһан комбайнуудаар таряа хадаха зуураа үндэр бүтээсэ туйлаһанайнь түлөө эдэ **комбайнернууд болон машинистнуудта баясхалан хүргөөд, тус бүридэнь 250 түхэриг мүнгэн шан барюулха;**

Кударын аймагай Куйбышевай нэрэмжэтэ колхоз:
Георгий Прокопьевич **Кожевниковтэ**
Иван Филиппович **Кожевниковтэ**
Николай Николаевич **Воробьевто**
Владимир Филиппович **Кожевниковтэ**
Дмитрий Дмитриевич **Антипинскийдэ.**

Бичурын хонинoй совхозой машинистнуудга:
Бимба Султумович **Султумовта**
Михаил Семенович **Сукневто.**

Бичурын аймагай XIX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой машинистнуудта:
Гавриил Агеевич **Ивановто**
Иван Васильевич **Перелыгиндэ.**

Эхэ ороной мандалда

Колхозой гурбан бригадын тоок дээрэ хүн зон үдэр һүнигүй ажаллана. Алтан шаргал таряа тээһэн автомашинанууд ерэжэл, ошожол байна.

Артелиин гэшүүд лафетнэ жатка, комбайнуудаа хоёр халаанда хүдэлгэжэ, тоок дээрэхи хүдэлмэриие таһалгаряагүй ябуулжа шадаа. Илангаяа хоёрдохи бригадынхид һайнаар хүдэлнэ. Энэ бригада (бригадирынь коммунист Б. Гомбоев) шэнииисэеэ арбаад үдэрэй туршада, августын 21-дэ хуряажа дүүргээ. Гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө болзорһоонь хэдэн үдэр урид дүүргэбэ. Хуряалгаяа дүүргэһээр лэ тус бригадынхид хүршэ бригададаа туһалха гэжэ шиидээ һэн.

Хоёрдохи бригадынхид иимэ амжалта туйлахадаа, нэн түрүүн хуряалгынгаа машинануудые бүтээсэ ехэтэйгээр, һаадгүйгөөр ашаглаа. Эндэхи комбайнер Бато Арьяев лафетнэ жаткаар үдэртөө 40 гектараа алдангүй хадана. Нүхэр Арьяевһаа комбайнернууд нүхэд Михаханов, Чутумов гэгшэд ехээр гээгдээгүй, үдэртөө 20 гектарһаа багые хаданагүй.

Таряа хуряалга, гүрэндэ тушаалга дээрэ үргэнөөр дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй үедэ ажалай баатарнууд шалгаран гарана. Тэдэнэй тоодо шофёр Ш. Очировые нэрлэмээр. Энэ нүхэр заримдаа бүхэли сүүдхэ соо машинаһаа буунгүй тооной хүдэлөө. Нүхэр Очиров Харланай пункт хүрэтэр сүүдхэдээ 45 дахин ошоно.

Хуряалгаяа түргэнөөр дүүргэхэ, сентябриин 1 болотор гүрэндэ түсэбһөө гадуур таряа тушааха уялгаяа сүм дүүргэхын түлөө колхозой бусадшье бригаданууд эршэмтэйгээр ажаллана.

Колхоз дотор дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй дүн үдэр бүри гаргагдажа, олоной анхаралда харуулагдана. Хуряалга дээрэ ябажа байһан хүнүүдэй олоһон ажалта үдэрынь тэрэ дороо гаргагдадаг.

Таряанай тоок дээрэ гэрэй эзэн эхэнэрнүүд, һургуулиин һурагшад олоороо ажаллана. Гадна колхозой бусад хүдэлмэридэ ябаһан хүнүүд үдэрэйнгөө ажалай һүүлээр тоок дээрэ хүдэлхэеэ ерэдэг байна.

Эдэ бүгэдын ашаар Ждановай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ, Эхэ оронойнгоо мандалда 10 гаран мянган центнер эрхим шанартай таряа оруулба.

Бичура. **А. Дмитриев.**

Шиидхэбэринүүдынь саарһан дээрээ үлэнэ

Кяхтын хонинoй совхоз таряа хуряалгын хүдэлмэриие богони болзорто үнгэргэхэ бүхы арга боломжотой. Эндэ 10 лафетнэ жатка, 22 комбайн бии.

Гэбэшье, совхозойхид энэ шухала хүдэлмэриие тэсэшэгүйгөөр унжагайруулна. Һүүлэй мэдээгээр, 4 мянган гектарһаа оройдоол 1164 гектарынь хадагдаад байна.

Таряа хуряалгын хүдэлмэри бэлэдхэл муутайгаар, эмхигүйгөөр эхилээ. Амяарлан хуряалгада совхоз 10—15 үдэрөөр хожомдожо ороо һэн. Тиигэбэшье эмхидхэлэйнь үе хэдэн үдэр үргэлжэлһэн байна. Хүдэлмэриин түсэб хайша хэрэгээр табигдаа. Түсэбэй ёһоор ургаса хуряалга һара шахуу, аяар 28 үдэрэй туршада үнгэргэгдэхөөр хараалагдана. Гадна, хуряалгынь түсэб бригада, фермэ, хүдэлмэришэн бүхэндэ хүргэгдөөгүй, бухгалтериинь хэрэгүүдтэ хабсаргагдаатай хэбтэнэ.

Фермэнүүдэй эрхилэгшэнэр амяарлан хуряалгада мууса бэлдээ. Комбайнуудынь амяарлан хуряахаар тааруулагдаагүй. Хэрбээ комбайнуудайнгаа хахадыешье тааруулаад, механизаторнуудай ажалые зүбөөр эмхидхээ һаа, мүнөө ургаса хуряалгаяа дүүргэжэ байха һэн. Иимэ харюусалгата үедэ совхозой гол бууса дээрэ шэб шэнэхэн «С-6» маркын 6 комбайн заводойнгоо тоһотой байһаар.

Хуряалга дээрэ ажалай бүтээсэ бага. Хуряалгын эхилһэнһээ хойшо нэгэ лафетнэ жатка 116 га, комбайн 23 гектар таряа хадаад байна. Илангаяа Хилгантын, Мөөрөөшын фермэнүүдтэ таряа хуряалга удаарна. Эдэ фермэнүүдэй эрхилэгшэнэр нүхэд Гумпылов, Цыремпилов гэгшэд ажалдаа харюусалгагүйгөөр хандадаг заншалтай. Элдэб техническэ шалтагаанһаа машина, техникын эбдэрхэ, зогсохо ушар үзэгдэнэ. Һаяхан Сольпадь гэжэ газарта нэгэ жатка бүхэли үдэр хүдэлөөгүй. Агрономой тусхай шиидхэбэри гаргатар нүхэр Шульгинай жолоододог лафетнэ жатка 4 үдэр соо юушье хээгүй.

Зарим механизаторнуудай харюусалгагүйгөөр хүдэлһэн дээрэһээ ажал шанаргүй, муугаар хэгдэнэ, таряан гээлтэ хоролтодо ехээр ороно. Жэшээлхэдэ, дүрбэдэхи фермын машинист нүхэр Ванжилов таряае дээгүүр, 35—40 сантиметр үндэрөөр хадана. Энэ ушарһаа хадагдаагүй колосууд үлэшэнэ, таһар татагдана. Мүн Усть-Киранай, Бүрдэнэй полинуудта таряан гээлтэ хоролто ехэтэйгээр хуряагдана. Тэдэ фермэнүүдэй зарим полинуудта дүрбэлжэн метр газарта 20—60 колос үлэшэнэ. Колос түүхэ хүдэлмэри эндэ эмхидхэгдээгүй.

Хээрэ газаа хүдэлжэ байһан механизаторнуудые зохид һайн байра байдалаар, эдихэ юумээр хангаха гээшэ хүтэлбэрилэгшэдэй нангин уялга болоно. Гэхэтэй, хамта, халуун эдеэ хоолоор механизаторнууд хаһа саг соогоо хангагданагүй. Гурбадахи фермын механизаторнууд үдэртөө халуун эдеэ нэгэ эдинэ. Огородой эдеэнэй хэды элбэгшье һаа, механизаторнуудта абаашагданагүй. Заримдаа механизаторнууд бүхэли үдэртөө хуурай хилээмэ эдеэд хүдэлхэ баатай болоно.

Тоогууд дээрэ нилээд ехэ тарян сугларшанхай. Теэд таряа сэбэрлэхэ хүдэлмэри муугаар эмхидхэгдэнэ. Нэгэшье тоогой хүдэлмэри оньһожоруулагдаагүй. Тоогууд дээрэ хүдэлжэ байһан хүдэлмэришэдэй ажалай түлбэри һайнаар зохёогдоногүй. Энэ шалтагаанһаа тоок дээрэ хүдэлжэ байһан Сухын арһанай заводой хүдэлмэришэд ажалаа дүүргэнгүй, гэртээ харишаһан байна.

Һаяхан хонинoй совхоздо суглаан үнгэргэгдэжэ, ургаса хуряалгын хүдэлмэриие августын 30-да сүм дүүргэхэ шиидхэбэри абтаһан байна.

Теэд суглаанай һүүлээр ажал хүдэлмэринь һайжарнагүй. Машина, техникынь эбдэрхэ, һаатаха ушар үзэгдэһөөр. Хоёрдохи фермэдэ (эрхилэгшэнь нүхэр Ванчиков) нүхэр Жильцовой, Зандановай жолоододог комбайнууд эбдэржэ, нэгэ үдэр хүдэлөөгүй. Таряа хуряалгаар хараалагдаһан график дүүргэгдэнэгүй. Һайн шиидхэбэри абтабашье, тэрэнь миил саарһан дээрээ үлэшэнэ.

Ургаса хуряалгын хүдэлмэриие хангалтагүйгөөр ябуулжа байһан совхозой директор нүхэр Ильков, главна агроном нүхэр Таряшинов, главна инженер нүхэр Вдовин гэгшэдтэ шанга һануулга хэхээр болоо.

«Бурят Үнэн», «Знамя Ленина» газетэнүүдэй корреспондентнүүд.

Бичурын совхоз энэ жэлдэ гүрэндөө 15000 центнер таряа тушааха юм. Мүнөө эндэ үдэр бүри 500 центнер тарян тушаагдана. **Зураг дээрэ:** гүрэндэ тушаагдаха таряа-ашажа байна. **А. Мантаевай** фото.

АРТЕГЭЙХИД УРАНЬАЙХАНАЙ САМОДЕЯТЕЛЬНОСТИИН КОНЦЕРТ ХАРУУЛБА

Н. С. Хрущев, Поль Робсон пионернүүдэй наада һонирхон хараба

ЯЛТА, (Крымскэ область) августын 29. (ТАСС). Крымэй урда эрьедэ амаржа байһан КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи Секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев «Нижняя Ореанда» гэжэ санаторидо хүрэжэ, Америкын олониитын элитэ ажал-ябуулагша, «Арадуудай хоорондо эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө» уласхоорондын Ленинскэ шангай лауреат Поль Робсонтой августын 28-да уулзаа. Нүхэр Н. С. Хрущев Поль Робсонтой, мүн тэрэнэй нүхэр Эсланда Робсонтой үнэн зүрхэнһөө хани халуунаар хөөрэлдэһэн байна.

«Артек» гэжэ Бүхэсоюзна пионерскэ лагерьһаа пионернүүд үдэшэлэниинь энэ санаторидо ерээ. Тэдэнэр Н. С. Хрущев болон П. Робсоной, санаторидо амарагшадай урда уранһайханай самодеятельностиин концерт харуулаа. Артегэйхидые зал соо сугларагшад үнэн зүрхэнһөө халуунаар амаршалһан байна.

Москва, Ленинград, Киев, Ташкент, Свердловск, Новосибирск болон манай агууехэ Эхэ ороной бусад олон городуудһаа пионерскэ Бүхэсоюзна лагерьта ерэһэн үхибүүд дуу дуулаһан, поэмэ болон шүлэгүүдые уншаһан байна. Тэдэнэй наадаха бүхэндэнь харагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаа.

«Крымдэ нэгэ нютаг бии», «Асаржал байна үхибүүдые» гэһэн Артегэй үхибүүдэй дуратай дуун зал соо зэдэлнэ.

Концерт дүүрэбэ. Концертдэ хабаадагшад нэрьемэ шанга альга ташалган доро Н. С. Хрущев Поль Робсон хоёрто Крымэй гоё һайхан сэсэгүүдые барюулба.

Һүүлээрнь бүхы сугларагшад санаториин дэргэдэхи талмай дээрэ гаража, хүхюу зугаагаа үргэлжэлүүлээ. «Хани барисаанай хатар» гээшые концертдэ хабаадагшадшье, харагшадшье гүйсэдхэнэ. Тиигээд тэндэ байгшад дүхэриглэн зогсожо, «Уужам даа, эхэ һайхан оромни» гэжэ арадаймнай дуратай дуу дуулаба. Тэрэниие Поль Робсон эхилэн дуулаа:

Хүн зоной иимэ сүлөөтэйгөөр
амилдаг
ямаршье ондоо оронии үзөөгүйб..

Һүүлээрнь Поль Робсон «Ноченька» гэжэ дуу сэдьхэл хүдэлгэмэ һайханаар гүйсэдхэһэн байна.

Пионернүүдэй гэр гэртээ тарахаа байхада, Поль Робсон негр арадай «Үлгын дуу» дуулаа.

Һонирхолтой гоёор сагаа үнгэргэһэн пионернүүд «Артегтээ» унтахаяа бусаба.

ВЦСПС-эй секретариадта

Мүнгэ болон эд зөөри шүүхэ хоёрдохи лотерей үнгэргэхэ хэрэгтэ профсоюзна организацинуудай хабаадаха тухай

1958 ондо союзна республиканудай арад зоной дунда мүнгэ, эд зөөри шүүхэ хоёрдохи лотерей үнгэргэгдэхэ байна. Билетүүд сентябрь—октябрь һарада тараагдаха юм. 1958 оной декабриин эсэс багта шүүбэритэ тираж үнгэргэгдэжэ, 1959 оной январь һараһаа эхилжэ шүүбэринүүдыень түлэжэ захалха байна.

Лотерейн билетүүдые тараалга хадаа арад зоной дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа, билетүүдые худалдалга зүбөөр эмхидхэжэ, һайн дураараа худалдан абаха ябадал наринаар сахижа үнгэргэгдэхэ ёһотой.

Мүнгэ, эд зөөри шүүхэ шэнэ лотерейн олзо доход союзна республиканудай гүрэнэй бюджедтэ орожо, барилгада, ажалшадай ажабайдалай болон культурна эрилтые хангалгада зорюулагдаха юм. Тус лотерейн энэ ехэ удхашанарые, тэрээниие тарааха условиие ажалшадай дунда ойлгуулха талаар хүдэлмэри үргэнөөр ябуулхыень профсоюзай республиканска, хизаарай, областной, харгы замай, бассейновэ, фабрично-заводской болон нютагай комитедүүдтэ, профсоюзуудай Соведүүдтэ ВЦСПС-эй секретариат дурадхаа.

Гүрэнэй кредитдэ болон нөөсэлгын хэрэгтэ туһалха комиссинуудаараа дамжуулан, гаргагдаһан лотерейн билетүүдые худалдаха ябадалдань финансова органуудта саг үргэлжын туһаламжа үзүүлжэ байхые, хүдэлмэришэд болон алба хаагшадта билетүүдые худалдахын тулада түлөөлэгшэдые саг соонь томилхо ябадал хангахые, мүн тираж үнгэргэһэнэй һүүлээр шүүбэринүүдые шалгаха ябадал эмхидхэхые профсоюзуудай фабрично-заводской болон нютагай комитедүүдтэ даалгагдаа.

(ТАСС).

Үглөөдэр һуралсалай шэнэ жэл эхилхэнь

* * *

Һургуулинуудай шухала зорилгонууд

С. БАДМАЦЫРЕНОВ,
БурАССР-эй гэгээрэлэй министр

1958—59 онуудай һуралсалай шэнэ жэл үглөөдэр эхилхэеэ байна. Зунай һайхан сагта зохид гэгшээр амарһан һурагшад классууд, кабинедүүдэйнгээ үүдые нээжэ, парта, столнуудтаа дахинаа һууханъ. Эдэнэр нажарайнгаа амаралтын үедэ яһала олон һонирхолтой юумэ хараа: пионернүүдэй лагерьта элдэб хэшээл, һонирхолтой наада хэжэ, хизаар нютагайнгаа үзэсхэлэнтэ газар дайдаар аяншалба. Мүн ажал хүдэлмэришье нилээд хэһэн байха. Олон һурагшад түрэл колхозуудтаа хүдэлжэ, таряа талха харууһалалсан, үбһэ, таряа хуряалгада хабаададаа. Мүнөө жэл һургуулиинхид үйлэдбэриин бригадануудые эмхидхэжэ, колхоз болон совхозуудта эдэбхитэйгээр хүдэлһэн байна. Ахалагша классуудай һурагшад үйлэдбэриин предприятинууд дээрэшье хүдэлмэрилөө. Иигэжэ һурагшадай зунай амаралта өөһэдтэншье, арад зондошье ашагтай туһатайгаар үнгэргэгдэдэг болож байнхай.

Республикымнай һургуулинууд һуралсалай шэнэ жэлдэ эмхитэйгээр бэлдээ. Һургуулиин байшангууд хаһа саг соогоо һэльбэгдэн заһабарилагдаба. Мебельнүүдыншье гол түлэб бэлэн болонхой. Элдэб түхеэрэлгэ, хэрэгсэлнүүд шэнээр нэмэжэ абтаа. Үбэлдөө хүсэд хүрэхэ түлеэн бэлдэгдэжэ, зариманиинь һургуулиин хашаа соо асарагданхай. Колхоз, МТС, РТС-үүд, завод болон фабрикануудай, олониитэ зоной туһаламжаар политехническэ һуралсал һайнаар эмхидхэхэ мастерской, кабинедүүд олоор баригдаа, элдэб түхеэрэлгэнүүдшье үгтөө.

Һургуулинуудһай ном, дэбтэрнүүдээр хүсэд хангагдаад байна. Номой хэблэл бурят һургуулида үзэхэ номуудые олоор гаргаа.

Республикын арадай гэгээрэлэй хэрэгтэ 1958 он дотор 135 миллион үлүүтэй түхэриг мүнгэн һомологдоһон юм, энэмнай 1940 онойхиһоо хоёр дахин ехэ болоно. Арадайнгаа гэгээрэлые үргэн далайсатайгаар хүгжөөхэ хэрэгтэмнай Коммунистическэ парти, Советскэ правительство тон ехэ анхарал хандуулдаг.

Жэл ерэхэ бүри һургуулинуудай тоо улам олон болоно. Жэшээлхэдэ, Галуута-Нуурай шахтын, Онохойн лесокомбинадай хүдэлмэришэдэй үхибүүд мүнөө жэл эрхим бэлэгүүдые абаба: тэндэ һургуулиин шэнэ байшангууд баригдаа.

Өөрынгөө хүсөөр һургуули бариха гэһэн түрүү колхозуудай һайшаалтай үүсхэл хаа хаанагүй дэлгэрнэ. Яруунын аймагай «Знамя», «Победа» колхозууд долоон жэлэй һургуулинуудые, Кировэй нэрэмжэтэ, «Улаан Туяа» колхозууд эхин һургуулинуудые бариба. Ново-Селенгинскэ, Селендумын дунда һургуулинуудта тусхай мастерскойнууд баригдаа. Хориин аймагай Амагаланта тосхондо эхин һургуули бүтэжэ байна. Энэ аймагай Краснопартизанска һургуулида багшанарай байра, спортын талмай, амитадай булан түхеэрэгдэнхэй.

Городуудай зон мүн лэ олон юумэ хэхэ аргатай. Түрэлхидэй, һурагшадай, шефүүд болоһон предприятинуудай хүсөөр спортын залнууд, мастерскойнуудые бариха гэһэн Улан-Удын 8-дахи, 9-дэхи, 33-дахи, 31-дэхи һургуулинуудай үүсхэлые КПСС-эй горкомой бюро һайшаагаа. 3-дахи, 65-дахи һургуулинуудай һурагшадай түрэлхид хоёрдохи жэлээ өөһэдын хүсөөр һургуулиин байшангуудые заһабарилна. Тиигэжэ алмагдаһан мүнгөөр кабинедүүд, мастерскойнуудай түхеэрэлгэ, харуулан ойлгуулха зүйлнүүдые худалдан абана.

Иимэ жэшээнүүд юу харуулнаб гэхэдэ, һургуулинуудые өөһэдын хүсөөр бариха ехэ арга боломжотой байнабди. Гурбан жэлэй соёлой добтолгын үедэ һургуули олоор баригдаха ёһотой. Уридшалан тоолоожо үзэхэдэ, предприятинууд, колхозууд, совхозууд гурбан жэл соо һургуулиин зуугаад байшан барижа болохоор байна.

Коммунистическэ парти, Советскэ правительство арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй урда ехэ, харюусалгатай зорилго табина. Бүгэдэниитын һуралсал һайнаар бэелүүлхэ, һуралсалай хэрэгые эрид һайжаруулха, һурагшадта хүдэлмэри хүүлжэ һургаха гэхэ мэтэ тон шухала зорилгонуудые ерэхэ жэлдэ дүүргэхэ ёһотойбди.

Үхибүүдтэ эрдэм шудалуулха, ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ хэрэгые һуралсалай жэлэй түрүүшын үдэрһөө хойшо эмхитэй һайнаар ябуулха арга боломжо арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдтэ бии. Август һарада болодог багшанарай суглаанууд дээрэ шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэжэ, һургуули бүхэнэй, багша бүхэнэй урда тодорхой зорилго табигдаа.

Партиин XX съездын түүхэтэ шиидхэбэриие бэелүүлэн, партийна, советскэ организацинуудай, предприяти болон колхозуудай туһаламжаар политехническэ һуралсал бэелүүлхын тула ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Олон һургуули һуралсал-хүмүүжүүлгээ ажабайдалтай, промышленна болон хүдөө ажахын үйлэдбэритэй нягта холбоотойгоор ябуулдаг болонхой. Энэ талаар Баргажанай аймагай Үүрэгэй, Мухаршэбэрэй, Үнэгэтэйн дунда һургуулинуудай дүй дүршэлые халан абаха хэрэгтэй.

Гэхэ зуура мүнөө хэгдээд байһан юумэмнай түрүүшын лэ алхам гээшэ. Зарим һургуулинуудта политехническэ һуралсалда хабаатай зүйлнүүд ажабайдалтай, үйлэдбэритэй ямаршье холбоогүйгөөр заагдана. Ториин, Зэдын, Хориин, Кударын, Тарбагатайн аймагуудай зарим һургуулинуудта нёдондо жэл физикэ, хими, математикын урогууд лабораториин хүдэлмэригүйгөөр хэгдэдэг, һурагшад ажалда багаар хабаадуулагдадаг байгаа.

Политехническэ һуралсал һайнаар бэелүүлхын тула һургуулинуудые материальна базатай болгохо шухала. Энэ талаар үйлэдбэриин предприятинууд, колхоз, совхоз болон РТС-үүд һургуулинуудта горьтойхон туһаламжа үзүүлхэ аргатай. Һургуулиин байшангуудһаа гадна, һуралсалай мастерскойнуудые бариха хэрэгтэй. Һургуулинуудые шефтээ абаһан предприятинууд, ажахын эмхинүүд һургуулинуудта элдэб түхеэрэлгэ, хэрэгсэл үгэхэ зэргэтэй.

Һургуулиин багшанар, арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд ерэхэ жэлдэ политехнизаци үргэнөөр дэлгэрүүлхэтэеэ хамта, бүхы предмедүүдые, илангаяа ород хэлэ, литература, математика заалгые эрид һайжаруулха уялгатай. Бүхы һурагшадаа бүри һайнаар һургадаг болгохын түлөө багшанар үдэр бүри тэмсэхэ зэргэтэй.

Һайнаар бэлдэбэ

Дээдэ Үшөөтэй тосхоной тэг дунда томо сагаан тура тобойжо илгаран харагдадаг. Энэмнай эндэхи долоон жэлэй һургуули гээшэ. Тэрээниие тойруулжа бариһан сагаан полисаднигууд наранда яларна. Сонхонуудайнь можо, рама, наличнигууд һаяхан шэрдэгдэнхэй. Һургуулиин хашаан заһабарилагдаа.

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой дархашуул, багшанар, һургуулиин ондоошье хүдэлмэрилэгшэд, ахалагша классуудай һурагшад Дээдэ Үшөөтэйн һургуулиие һуралсалай шэнэ жэлдэ саг сооһь бэлдэхын тула ехэхэн оролдолго гаргаа. Һургуулиин техническэ хүдэлмэрилэгшэд Бүүбэй Гомбожапова, Чимит Цидвижапова, Цырен-Еши Шагжитарова пеэшэнгүүдые задалжа, хирпиисыень сэбэрлээ, полыень угаажа, хана болон потологыень сагаадаа. Мүн элдэб мебель шэрдэһэн байна. Колхозой дархан Дашижапов багша Донгитовтай хамта һургуулиин байшангай, багшанарай байрануудай пеэшэнгүүдые шэнээр табижа үгөө.

Һургуулиин хүтэлбэрилэгшэд (директор нүхэр Мункуев) түхэреэн жэл соо хүрэхэ түлеэ бэлдүүлэнхэй. Һурагшадай түрэлхид түлеэ бэлдэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадаһан байна. Түрэлхид Сынгэ Батодоржиев, Цырма Дымчикова, Дандзан Эрдынеев болон бусад энэ хүдэлмэридэ илангаяа эдэбхитэй шударгыгаар хабаадаа.

Һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэлдэ Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоз ходо туһаламжа үзүүлнэ. Барилгын модо, извёстко, хадааһа гэхэ мэтые һургуулида үгэһэн байна.

Энэ колхоз өөрынгөө хүсэ, зөөреэр һуралсалай мастерской шулуугаар барижа байнхай. Нүхэр Марков түрүүтэй барилгашадай бригада мастерскойн ханануудые бодхоогоод, мүнөө оёор, потологынь хэжэ байна. Түмэрөөр, модоор юумэ дархалха станогуудтай, ондоошье хэрэгсэлнүүдтэй болохо байна.

Б. Ванданов.

Һурагшадай звено

Курумканай дунда һургуулиин интернадайхид зунайнгаа амаралтын үе соо үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Тэдэнэр 14 хүнһөө бүридэһэн звено болоод, июниин 10 гаранаар Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлжэ эхилээ һэн.

Энэ звеное 9-дэхи классай һурагша Очиржапов Мунко хүтэлбэрилдэг. Өөһэдтөө комсомолой группа бии болгоод, эрхим һурагша Очиров Иннокентиие комсоргоор һунгаа.

Абаһан уялгынгаа ёһоор эдэ һурагшад 750 центнер үбһэ бэлэдхэхэ ёһотой.

— Абаһан уялгатнай дүүрэхэ болоо гү?—гэжэ асуухада:

— Бидэ уялгаяа дүүргэхэһээ гадна үшөө үлүүлхэбди,—гэжэ нэгэ хүн шэнгеэр булта харюусадаг.

Нээрээшье багахан сагай туршада 300 центнер үбһэ сабшажа һүрилөө. Эдэнэрэй дунда жэшээ абамаар габшагайшуул бии. Һургуулидаа һайнаар һураад, ажалда һайнаар хандаха гээшэмнай һурагшадай мүнөө үеын гол зорилго болоно бшуу. Очиржапов М., Очиров И., Тыхеев Б., Балданова Д., Цыденова А. гэгшэд үдэрэйнгөө нормо 120—150 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

Интернадай директор нүхэр Х. Цыбиков һурагшадтаяа хамта ажалладаг, тэдэндээ орон доторхи, мүн хилын саанахи һонин тухай хөөрэжэ үгэдэг. Һурагшадай хүдэлмэриин дүнгүүд ханын газетэдэ, «дайшалхы хуудаһанда» ходо бэшэгдэжэ байдаг.

Комсомол һурагшад социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлжэ, ВЛКСМ-эй айкомой дамжуулгын вымпел абанхай.

Һуралсалай шэнэ жэлые, Ленинскэ комсомолой 40 жэлэй алдарта ойе ажалай ехэ амжалтаар угтахын тулада оролдожо, эсэшэ сусашагүйгөөр хүдэлнэ.

О. Намжилон.

Гурбан ханинар

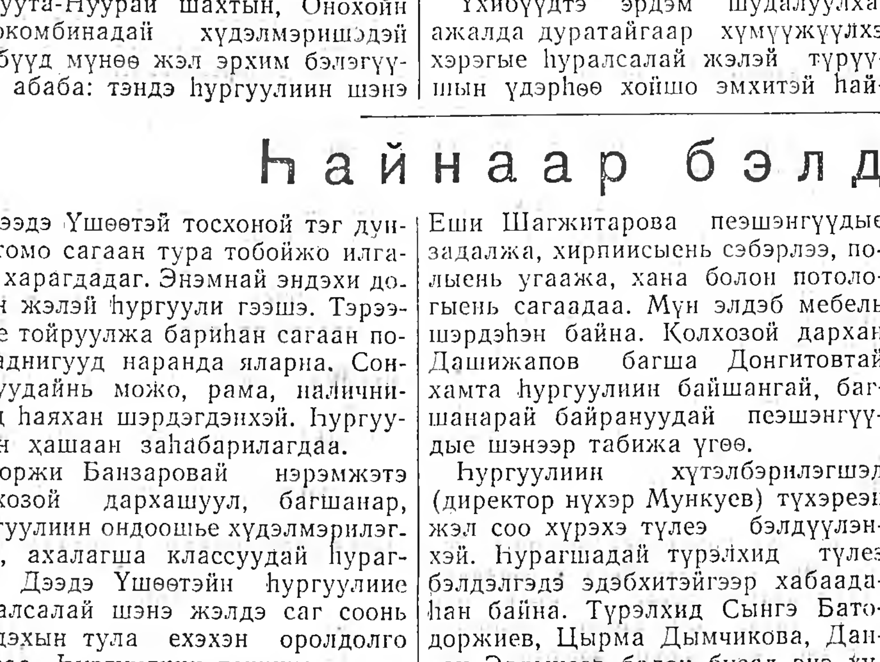

Эхилхээ байгаа һуралсалай жэл Улан-Удын 33-дахи дунда һургуулиин эхин классуудай һурагшадые ехээр баясуулна. Эдэнэр пионернүүдэй лагерьта байһанаа, аяншалгада ябаһанаа һаянайл бусаба. Зарим үхибүүд зунай үедэ гэртээ байжа, түрэлхидэйнгээ ажалда туһалалсаа.

Мүнөө һургуулиинхид үзэхэ номоо, һуралсалай элдэб хэрэгсэлнүүдые магазинһаа худалдан абана, һургуулияашье эрьенэ...

Багша Любовь Алексеевна Мясниковагай зааха 3-дахи «Б» класста эхилхэһээ эрхим һайнаар һурадаг хани гурбан басагад (зүүн гарһаа): Нина Телякова, Роза Балданова, Таня Тюменцева гэгшэд бии юм. Тэдэнь журам зааршамтай, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг, номоо һайнаар үзэдэг магтаалтай.

Д. Ивановой фототекст.

Үглөөдэр һургуулидаа ошохомнай!
А. Мантаевай фото.

Шэнэ амжалта туйлыт

Мүнөө һургуулиинхидай зунай амаралта дүүрэжэ, һуралсалай шэнэ жэл эхилхэнь. Һурагшаднай зунай һайхан сагта амаржа, хүсэ шадалаа нэмээд, партадаа дахин һууханъ гээшэ.

Ториин аймагай Үлэгчэнэй дунда һургуулиин һурагшадай нажартаа хэр зэргэ ажаллажа, һуралсалайнгаа шэнэ жэлые ямараар угтажа байһан тухайдань тобшохоноор хэлэхэ хүсэлэнтэйб.

Үлэгчэнэй дунда, тэрэшэлэн Харацайн эхин һургуулинуудай олохон пионернүүд хори гаран хоногто Һайхан гэжэ газарта шэнээр түхеэрэгдэһэн лагерьта хүхюун сэнгэлигээр амараа.

Зарим һурагшад һургуулиингаа туршалгын талмай дээрэ биологиин багша М. Цыденовагай хүтэлбэреэр огородой олон янзын ургамалнуудые тарижа ургуулаа. Һуралсалай жэлэй дүүрэхэһээ хойшо мүнөө болотор 6-дахи классай басагад колхозой 1-дэхи комплексно бригадын огородто багша М. Очировагай хүтэлбэри доро ажаллаба.

Ахалагша классуудай зарим һурагшад барилгын тусхай бригада эмхидхээд, һураха үедөө хүдэлдэг фермынгээ базада тэжээл буйлуулдаг запарник шулуугаар барижа дүүргэнтээ.

Ниитынгээ малые үбһэ тэжээлээр хангахын тула 7—8 һурагшадһаа бүридэһэн үбһэшэдэй звенонь 200-гаад гектар сабшалангай үбһэ ногооe һайн шанартайгаар хуряаба. Энэ звено Мухар гэжэ үргэн уужам газарта коммунист Ц. Баировай хүтэлбэреэр ажаллаа.

Һурагшадай амаралта болон ажалдань «Красный Октябрь» колхозой правлени, һургуулиинь дирекци ехэ анхарал табидаг байгаа.

Амархынгаа хажуугаар ажал һайса хэһэн һурагшадай хэшээл үглөөдэр эхилхэнь.

Үлэгчэнэй дунда, Харацайн эхин һургуулинуудай хоёр ехэ байшангай газаа, досооншье сэбэр, гоё болгогдонхой. Оёорынь нэгэ янзын шара шэрээр ялайтар шэрдүүлэгдээ. Потолок, ханануудынь сагаадагданхай. Парта, стол, стулнууд заһабарилагдаһан байна. Һургуулинуудай байшангууд, багшанарай гэр байранууд түгэс заһабарилагдаа. Мүн интернат, столово, кухнинь бэлэн болонхой.

Үлэгчэнэй һургуулида хүдэлхэеэ хэдэн шэнэ багшанар һаяхан ерээд, гэр байраар хангагдаа.

Һуралсалай шэнэ жэлдэ эрдэм ухаанай эшэ үндэһэ, ажалай арга дадал шудалхадаа тон ехэ амжалта туйлахыень бүхы һурагшадта хүсэе!

Д. Санжижапов.

Һайшаалтай хэрэг

Һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлдэхэ, пионерскэ эмхинүүдэй хүдэлмэриие эрид һайжаруулха зорилгоор Заиграйн бүхы һургуулинуудай хоорондо социалистическэ мүрысөөн эмхидхэгдэһэн байгаа. Һаяхан аймагай багшанарай суглаан дээрэ энэ мүрысөөнэй дүнгүүд гаргагдаба.

Һуралсалай шэнэ жэлдэ эрхим һайнаар бэлдэһэнэйнгээ түлөө Ново-Ильинскэ дунда һургуули (директорынь нүхэр Романов) КПСС-эй Заиграйн айкомой, аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой Улаан тугта хүртэбэ.

Пионернүүдэй дружинын хүдэлмэриие шадамараар ябуулһанайнгаа түлөө ВЛКСМ-эй айкомой, аймоно-гой Улаан тугые Заиграйн дунда һургуули (директорынь нүхэр Шаргаев) абаба. Тэрэшэлэн хоёрдохи Улаан тугыень пионернүүдэйнгээ дружинын хүдэлмэри һайжаруулһан Ново-Онохойско долоон жэлэй һургуули (директорынь нүхэр Клиновская) абаа.

Пионернүүдэй хүдэлмэреэ хэдэг эрхим һайн таһалгатай Онохойн дунда һургуули (директорынь нүхэр Белых) ВЛКСМ-эй айкомой, аймоно-гой дамжуулгын Улаан вымпелдэ хүртэбэ.

Н. Рыбаков,
аймоно-е даагша.

РСФСР-эй Министрнүүд[...] Соведтэ

1958 оной сентябриин 1-һээ эхилэн мүнгэ болон эд зөөри шүүхэ 2-дохи лотерей үнгэргэхэ тухай тогтоол РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет абаа.

Хүн зон лотерейн билетүүдые һайн дураараа абаха ёһотой. Тиихэдэ предприяти, эмхи зургаан болон колхозуудта, тэрэшэлэн нөөсэлэлгын кассануудта, хэлхеэ холбооной предприятинуудта, м[...]нуудта, наада, кино харалгын[...] нуудта, театрын кассануудта[...] тын киоскнуудта, сэрэгэй [...] нуудта болон бусад орган[...] нуудта байжа, гүрэнэй кре[...] нөөсэлэлгын хэрэгтэ туһалха[...] синуудай найдалгатанууд ло[...] билетүүдые хүн зондо худал[...] рааха юм.

1958 ондо мүнгэ болон эд зөөри шүү[...] хоёрдохи лотерей ямараар үнгэргэх[...] тушаа хэлсээн

1. Мүнгэ, эд зөөри шүүхэ 2-дохи лотерей бүхы дээрээ нэгэ миллиард түхэригөөр гаргагдаба. Билет бүхэниинь 5 түхэриг сэнтэй.

2. Хамтадаа 400.000.000 түхэриг сэнтэй шүүбэринүүд лотерейдэ наадагдаха.

3. Лотерейн билетүүд 20.000.000 түхэригтэй тус тус разрядуудаар гаргагдаха. Разряд бүхэн 40.000 сериһээ (№ 40.001-һээ № 80.000 хүрэтэр) бүридэхэ; сери бүхэндэнь 100 билет байха (№ 001-һээ № 1[...] рэтэр).

4. Лотерейн шүүбэриин [...] 1958 оной декабриин 20—27-[...] нинград городто болохо.

Тиражда 14.000.000 шүүбэр[...] тэрэ тоодо 13.945.000 эд зө[...] шүүбэринүүд болон 55.000 м[...] шүүбэринүүд наадагдаха юм. [...] хэрэгсэлэй шүүбэринүүд 392.2[...] түхэриг сэнтэй, мүнгэн шүү[...] нүүдынь 7.725.000 түхэриг сэн[...]

а) Эд зөөриин шүүбэр[...]

Юумэнүүдэй нэрэ	Сэнгынь (түхэригөөр)	I разрядта (20 млн. түх.)		50 разрядта (I млрд. түх.)	
		Тоонь	дүн хамтань (түхэригөөр)	Тоонь	дүн хамтань [...]
«Волга» автомашина	40.000	1	40.000	50	[illegible]
«Москвич» автомашина	25.000	2	50.000	100	[illegible]
Нэгэ квартиратай, нэгэ таһагтай Щ-1-54 гэжэ түхэлэй хабсаргагдамал гэр (хэрэгсэлнүүдтэеэ)	12.500	2	25.000	100	[illegible]
М-72 мотоцикл	8.000	16	128.000	800	[illegible]
ИЖ-56 мотоцикл	5.500	30	165.000	1.500	[illegible]
«Тула-200» гэжэ мотороллер	5.000	5	25.000	250	[illegible]
Пианино	5.265	20	105.300	1000	[illegible]
Аккордеон гэртэеэ	1.580	10	15.800	500	[illegible]
Баян гэртэеэ	1.705	10	17.050	500	[illegible]
«Хромка» гармонь гэртэеэ	548	10	5.480	500	[illegible]
«Рекорд» радиоло	495	60	29.700	3000	[illegible]
2-дохи классай радиоприемник	765	40	30.600	2000	[illegible]
«Эльфа» магнитофон	900	5	4.500	250	[illegible]
Патефон	200	300	60.000	15.000	[illegible]
Радиограммофон	350	49	17.150	2.450	[illegible]
«Зоркий 2С» фотоаппарат	700	40	28.000	2.000	[illegible]
«Смена—2» фотоаппарат	180	100	18.000	5.000	[illegible]
Иж—54 гэжэ агнууриин буу	1.200	5	6.000	250	[illegible]
БМ гэжэ агнууриин буу	435	21	9.135	1050	[illegible]
Эрэ хүнэй велосипед	645	200	129.000	10.000	[illegible]
Эхэнэрэй велосипед	661—40	200	132.280	10.000	[illegible]
Бага хүбүүдэй велосипед	409	30	12.270	1.500	[illegible]
Бага басагадай велосипед	434	20	8.680	1.000	[illegible]
«Школьник» гэжэ велосипед	296	50	14.900	2.500	[illegible]
Кавказ шадарай Хара далайн эрьеэр аяншалха путевко	635	4	2.540	200	[illegible]
«Москва» гэжэ эрэ хүнэй гарай алтан час	1.300	15	19.500	750	[illegible]
«Заря» гэжэ эхэнэрэй гарай алтан час	850	15	12.750	750	[illegible]
«Заря» гэжэ эхэнэрэй гарай час	500	100	50.000	5.000	[illegible]
«Кама» гэжэ эрэ хүнэй гарай час	400	100	40.000	5.000	[illegible]
«Победа» гү, али «Звезда» гэжэ гарай час	342	100	34.200	5.000	[illegible]
Багахан будильник	75	500	37.500	25.000	[illegible]
Гарай оёдолой машина	583	330	192.390	16.500	[illegible]
Хүлэй оёдолой машина	875	80	70.000	4.000	[illegible]
Д—4 гэжэ велодвигатель	550	30	16.500	1.500	[illegible]
«ЗИЛ» гэжэ холодильник	2.000	10	20.000	500	[illegible]
«Саратов—2» гэжэ холодильник	1.500	30	45.000	1.500	[illegible]
Юумэ угаадаг машина	750	51	38.250	2.550	[illegible]
«Чайка» гэжэ пылесос	425	19	8.075	950	[illegible]
Самовар	245	30	7.350	1.500	[illegible]
1,4×2 метр хэмжүүртэй базаар ковер	840	50	42.000	2.500	[illegible]
1,7×2,5 метр хэмжүүртэй базаар ковер	1.275	100	127.500	5.000	[illegible]
Эхэнэрэй арһан пальто	2.030	40	81.200	2.000	[illegible]
«Ноблесс» гэжэ хүнжэлэ	410	70	28.700	3.500	[illegible]
Сатин хүнжэлэ	55—50	1.000	55.500	50.000	[illegible]
Үнгын сэсэгтэй столой хушалта	105	1.000	105.000	50.000	[illegible]
Хилгааһабтар пулаад	21—80	1.700	37.060	85.000	[illegible]
Карандаштай авторучка	40—80	300	12.240	15.000	[illegible]
Готовальни	17—70	2.000	35.400	100.000	[illegible]
Парфюмернэ хэрэгсэлнүүд	20	100.000	2.000.000	5.000.000	[illegible]
Галантерейнэ хэрэгсэлнүүд	20	120.000	2.400.000	6.000.000	[illegible]
Авторучка	25	50.000	1.250.000	2.500.000	[illegible]
Дүн хамтадаа:		278.900	7.845.500	13.945.000	[illegible]

Б) МҮНГЭН ШҮҮБЭРИНҮҮД:

Шүүбэриин хэмжээн	I разрядта (20 млн. түх.)		50 разрядта (I млрд. түх.)	
	Тоонь	дүн хамтань (түхэригөөр)	Тоонь	дүн хамтань (мянган түхэригөөр)
1.000 түхэриг	9	9.000	450	450
500 түхэриг	91	45.500	4.550	2.275
100 түхэриг	1.000	100.000	50.000	5.000
Дүн хамтадаа:	1.100	154.500	55.000	7.725
Бүхы дээрээ:	280.000	8.000.000	14.000.000	400.000

5. Эд зөөриин шүүһэн лотерейн билетэй хүн тэрэнэйнгээ сэнгые дуратай һаа мүнгөөрнь абахадань болохо.

6. Лотерейн билетээр шүүһэн мүнгые, мүн шүүһэн эд зөөриин түлөө мүнгые нөөсэлэлгын кассанууд үгэхэ.

Эд зөөриин шүүбэринүүдые худалдаа наймаанай организацинууд хүнүүдтэ үгэхэ гү, али эльгээхэ байна. Эд зөөриин шүүбэринүүдые шүүһэн лотерейн биле[...]тэй хүн шүүһэн юумэеэ абахы[...]лада билетээ нөөсэлэлгын ка[...]нуудта үгэхэ ёһотой.

7. Шүүбэриин тудаһан лоте[...] билетүүд 1959 оной июниин 30[...] рэтэр нөөсэлэлгын кассануудаа[...] таха. Энэ болзорһоо хойшо [...] рейн билетүүд хэрэгээ бууража[...] дээндэ тудаһан шүүбэринүүд т[...] дэхэгүй.

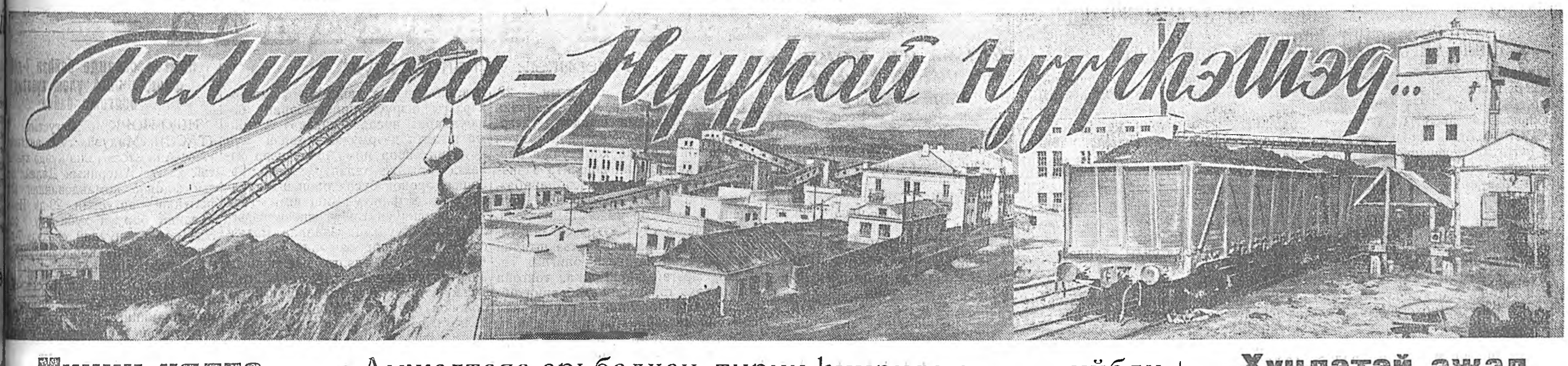

Минии уялга

Галуута-Нуурай рудоуправлениин автобазада [хүд]элмэрилжэ эхилһээр арба гаран жэл болобоб. [Эн]э үе соо горнягуудай ажалые һайса шудалжа, [...], ямар участогуудта хүдэлмэреэ хайшан гээд [...]хэхэб гэжэ ойлгожо абааб. Энэ хадаа шо[фер]нуудай ажалда ехэ туһатай байдаг. Юуб гэхэ[дэ] мүнөө нэмэл разрезһээ нүүрһэ малтадаг шэнэ [арга]н үргэнөөр хэрэглэгдэжэ байхада нүүрһэ түр[гэ]р зөөхэ шухала. Али талаһаа, хаагуурнь экска[вато]рнуудта дүтэлжэ нүүрһэ тээхэдэ түргэн байдаг гэжэ мэдэжэ ябаха ёһотой бшуу. Энээниие ха[ра]даа абаад байбал, нормо ходо дүүргэгдэдэг.

Машинадаа гамтайгаар хандажа, һара бүри уял[г]а даалгабаряа дүүргэнэб. Мүнөө намда «МАЗ-[20]5» маркын шэнэ машина даалгагдажа үгтөө. Шахтернуудай үдэртэй дашарамдуулан шэнэ [ма]шинаараа капитальна заһабаригүйгөөр 130 мян[ган] километр ябахаб гэһэн шэнэ уялга абааб.

Г. Бывальцев, шофёр.

Һайндэрэймнай бэлэг

19 наһатайдаа [19]38 ондо горнопро[мы]шленна һургуули [амж]алтатайгаар [дүү]ргээд, проходчи[гай] мэргэжэлтэй бо[лоһ]он байнаб. Тэрэ [са]гһаа хойшо мү[нөө]ө болотор шахтер[нуу]дай эбтэй бүлэ[дэ] ажаллажа яба[на]б. Энэ үе соо бага [бэ]шэ ажал хэгдээ. [Би] өөрөө юрын хү[дэ]лмэришэн байһа[а]н проходчигуудай [бр]игадир хүрэтэрөө [яба]аб. Тиихэдэ [...] сэхэ ажалайн[гаа] түлөө хоёр да[хин] Бурядай АССР-эй Верховно Совецэй Прези[диу]мэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан бай[наб]. Мүн тэрэшэлэн 1955 ондо аймагай Совецтэ де[пу]тадаар һунгагдажа, ехэхэн этигэл найдабарида [хүр]өөб. Мүн тэрэ жэл «нүүрһэнэй мастер» гэһэн [хүн]дэтэ нэрэзэргэтэй болоо бэлэйб.

Тиихэдэ минии бригадын гэшүүд мүн лэ үнэн [сэхэ]ээр ажаллажа, элдэб шагналда хүртэһэн байна. [Ша]хтернуудай үдэрэй һайндэртэ өөһэд хоорондоо [соци]алистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, [аж]алай һайн амжалта туйлаабди. Бүхы бригадаа[ра]а июль һарынгаа түсэбые 141 процент дүүргэһэн [бай]бал, августынгаа даалгабариие арбан үдэрөөр [түр]үүлэн дүүргээбди.

Г. Тучинов, Галуута-Нуурай № 2 шахтын проходчигуудай бригадын бригадир.

Амжалтаяа арьбадхан, түрүү һуурияа алдахагүйбди

☆ ☆

Н. ЦЕЛОБАНОВ, Галуута-Нуурай 7—8-дахи шахтын главна инженер.

☆ ☆ ☆

Һүүлэй жэлнүүдтэ промышленность, хүдөө ажахы, соёл культурые улам хүгжөөхын, арад зоной ажабайдал һайжаруулхын түлөө ехэхэн оролдолго гаргагдана.

Түрэл парти, правительствынгаа анхарал оролдолгын ашаар манай гүрэндэ мүн лэ нүүрһэнэй промышленность ехээр хүгжэжэ байнхай. Энэнь гансахан манай Галуута-Нуурай рудоуправлениин жэшээ дээрэһээ эли тодоор харагдана. Һүүлэй үедэ нүүрһэ малталгые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэхэн мүнгэн һомологдоно, шэнэ оньһото элдэб түхеэрэлгэнүүд олоор абтана. Жэшээлхэдэ, нүүрһэ малтадаг 4 комбайн, нүүрһэ үрэмдэхэ 4 машина, хэдэн олон электровозууд, алхалдаг экскаваторнууд болон бусад олон техникэ ашаглагдана. Мүн мэргэжэлтэй кадрнууд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, мэдээжэ болоһон горнягууд олошороо. Эдэ бүгэдын ашаар 1956 онһоо хойшо, илангаа нэмэл разрезэй бии болоһонһоо хойшо нүүрһэн хоёр дахин ехээр малтагдадаг болоо.

Промышленность, барилга хүтэлбэрилхэ хэрэгые шэнэдхэн хубилгаха тухай хэмжээ-ябуулганууд шахтернуудай хүдэлмэреэ шэнэ аргаар эрхилхэдэнь ехэ туһа хүргэһэн байна.

Халаан бүхэнэйнгөө нормо үлүүлэн дүүргэхэ гэһэн хүдэлөөе Донбассай солото шахтер Николай Мамайн үүсхээд байхадань, рудоуправлениимнай олохон горнягууд тэрэнэй жэшээгээр ажаллажа эхилээ. Тиихэдэ ажал хүдэлмэри улам шангадажа, түрүүшүүлэй тоо үдэр ерэхэ бүри олошорбо. Манай шахтынхид бусадтаа ажалай жэшээ харуулан даабари, түсэбүүдээ ходо үлүүлэн дүүргэнэ. Энэ жэлэй үнгэрһэн 8 һарын түсэб болзорһоо урид бэелүүлэгдээ.

Советскэ шахтернуудай заншалта һайндэрэй урда тээхи мүрысөөндэ ажалай һайн үрэ дүн туйлагдаба. Август һарын 27 үдэрэй туршада 2291 тонно нүүрһэ түсэбһөө гадуур малтажа, Эхэ орондоо бэлэглэһэн байнабди. Һайндэрэйнгөө хүндэлэлдэ бидэнэр нэмэл разрезһээ 10 мянган тонно нүүрһэ абаха гэһэн уялгаяа мүн лэ үлүүлэн болзорһоонь холо урда дүүргэжэ, 11550 тонно эрхим шанартай шулуун нүүрһэ түсэбһөө гадуур үгөөбди.

Социалистическэ мүрысөөнэй хүсэ ехэтэйгээр дэлгэрхэтэй хамта ажалай баатарнууд улам олошороо. Һайндэрэй урда тээ суута шахтер Андрей Торгашинай бригада эбтэй һайнаар ажалаа эмхидхэжэ, түсэбэй ёһоор утаашань 70 метр нүхэ малтахын орондо 158 метр малтаа. Тус бригадын гэшүүд, олоной дунда мэдээжэ болоһон горнягууд Василий Кожевников, Сергей Солдатов, Анатолий Еременко гэгшэд халааннайнгаа даалгабариие саг үргэлжэ үлүүлэн дүүргэжэ байгаа. Эдэнэр мүнөөдэр шахтернуудай һайндэрые баяртай хүхюунээр тэмдэглэжэ байна. Иигэжэ үнэн сэхэ ажалаараа суурхажа ябагшад манайда олон юм.

Гэбэшье, дутагдалнууд үшөөл бии байна. Мүнөө бидэнэр, сентябриин 1-һээ эхилжэ хүдэлмэриингөө сагые богони болгохомнай, тиихэдэ шахтер бүхэнэй ажалайнь бүтээсэ 10 процентээр дээшэлхэ ёһотой. Энэмнай тон харюусалгатай зорилго болоно. Тиимэһээ саашадаа бүхы хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудаа элирүүлэн, оньһото техникэеэ зүбөөр ашаглан, ажалаа эмхидхэхэ тон шухала байна. Энээнтэй хамта нэмэл аргаар шулуу нүүрһэ абалгые бүри үргэдхэхын түлөө оролдохо шухала гээшэ.

Советскэ горнягуудай заншалта һайндэрые мүнөөдэр тэмдэглэжэ байхадаа саашадаа бүри эршэмтэйгээр ажаллаха байһамнай дамжаггүй.

Хүндэтэй ажал

Эхэ оронойнгоо саашадаа һалбаран хүгжэхэдэ советскэ шахтернууд ехэ туһа нэмэри хэнэ. Энэнь олондо мэдээжэ гээшэ. «Шулуу нүүрһэн—манай баялиг» гэжэ дэмы хэлсэдэггүй. Эгээл тиимэһээ шахтернуудай ажал хүндэтэй дээрэ тоологдоно.

Би бүхы наһаяа шахта болон руднигуудта үнгэргөөб. 27 жэлэй туршада нүүрһэ малтажа олоһон баян дүй дүршэлөө залуушуулда хөөрэжэ, харуулжа үгэдэгби. Урданайхида орходоо мүнөө нүүрһэ малтахада һураггүй хүнгэн болоо. Гэбэшье, оролдолго гаргангүйгөөр амжалта туйлахын аргагүй. Энээниие залуу шахтернууд хэзээдэшье мартаха ёһогүй.

Удаан үе соо хэһэн ажалыемни парти, правительство үндэрөөр сэгнэжэ, намайе Ленинэй, хоёр Улаан Тугай орденоор шагнаһан байна. Тиихэдэ «Хүндэтэ шахтер» гэһэн нэрэзэргэ олгоо. Мүнөө пенсидэ байхадамни һара бүри 1200 түхэриг мүнгэ үгэнэ.

Н. Каттыбаев, хүндэтэ шахтер, пенсионер.

Шэнэ арга хэрэглэн

Мүнөөдэр оронoймнай горнягууд бүхы арадтаяа хамта өөһэдынгөө заншалта һайндэрые тэмдэглэжэ байна. Гайхамшагта һайндэрнүүдээ ажалай шэнэ амжалтаар угтадаг заншалтай байһан тула, бидэ—шахтернууд өөһэдынгөө һайндэрые ажалай бэлэгүүдээр угтахын зорилгоор ехэ оролдолго гаргаабди. Ажалай эмхидхэл, арга метод хаража үзэгдөө. Бригадынгаа хүдэлмэриин дутагдалнуудые элирүүлжэ, ажалаа шэнэ аргаар—цикличнэ методээр эмхидхэхэ гэжэ шиидэһэн байгаабди. Тиин удангүй тэрэнээ үйлэдбэридөө хэрэглэжэ, бригадынгаа ажалда цикличнэ график хэрэглэбэбди.

Энэ шэнэ аргые хэрэглээд байхадамнай ажалай бүтээсэ эрид дээшэлээ. Манай бригадын нүүрһэ малтадаг комбайнай машинистнууд Безызвестных, Бондарев, тэдэнэй туһалагшад Кожевников, Кононов, Еременко болон бусад саашадаа хүдэлмэридөө цикличнэ гурбан график байгуулха зорилготой. Энээниие бэелүүлхын тула ажалай эмхидхэл, хүсэеэ зүбөөр хубаарилан табиха ёһотой гэжэ тоолонобди.

Н. Бондарев, Галуута-Нуурай № 5 шахтын проходчигуудай бригадын бригадир.

Тоо, баримтанууд

✦ Ородой элитэ революционер **Николай Александрович Бестужев** зуу гаран жэлэй саада тээ Галуута-Нуурай эрьеэр ябахадаа тэндэ нүүрһэнэй бии байһые уридшалан хэлэһэн юм.

✦ 1937 он. Тэрэ жэлдэ Галуута-Нуурай нүүрһэнэй зарим хубинь элирүүлэгдээ һэн.

✦ 1938 ондо нүүрһэн түрүүшынхеэ малтагдажа эхилээ бэлэй. 1944 ондо хоёрдохи, 1945 ондо табадахи шахта баригдажа тушаагдаа.

✦ 1948 ондо гол электростанцинь ток үгэжэ эхилээ, больницын түрүүшын байшангууд баригдажа тушаагдаа.

✦ 1948 оной июлиин 28-да РСФСР-эй Верховно Совецэй Президиумэй Указаар Шахта гэжэ хүдэлмэришэнэй тосхон посёлогой тоодо оруулагдаһан юм.

✦ 1951 он. Эндэ хоёр дабхар шулуун гэр түрүүшынхеэ баригдаа бэлэй.

✦ РСФСР-эй Верховно Совецэй Президиумэй 1953 оной июниин 15-да гаргаһан Указай үндэһөөр Шахта гэжэ поселок Гусиноозерск город гэжэ нэрэтэй болоһон юм.

✦ 1955 ондо 7—8-дахи шахта баригдажа тушаагдаа.

✦ 1956 ондо 7—8-дахи шахтада нүүрһэ газар дээрэһээ түрүүшынхеэ нээмэл аргаар малтагдажа эхилээ һэн.

✦ 1957 он. Галуута-Нуурай шахтанууд нэгэ сүүдхын турша соо 1938 ондо бүхы шахтануудай жэл соо малтадагай тухайе малтаһан байгаа.

✦ Энэ жэлдэ шахтернуудай Үдэрэй урда тээ дунда һургуулиин ехэ байшан, автомашинын гараж, мастерской, хамтын байра баригдаа.

РЕПОРТАЖ

ГОРНЯГУУДАЙ ГАБЬЯАТА АЖАЛ

[З]амарай наран аалиханаар ха[да]а саанаһаа гаража, сэнхир хүхэ [тэн]гэридэ үндын хөөрэн дэгдэбэ. [Ас]фальтаар хушаһан шоссейгээр [ху]лүүлжэ, Убиен дабаан дээрэ [гар]ахадамнай номин хүхэ, захагүй [...] Галуута-Нуур харагдажа, [...]ээ, һэрюухэн һэбшээн нам[һ]анаар үлеэжэ эхилнэ. Сагай [...]ээ эртэшэг байбашье, нуурай [...] эрьеэр хада мэтэ үндэрөөр [...]ологдоһон терриконууд дээгүүр [...]ыхан вагонеткэнүүд забда сү[лөө]гүй хойно хойноһоо һубарилдан [...]дэнэ. Тэрэнэй наада захаар [...]һан разрезүүд — нүүрһые нээ[мэл] аргаар малтажа абадаг газар[нуу]д туйлай ехэ гол мүрэнэй һаба[гай] адляар харлан үзэгдэнэ. Ал[...]даг экскаваторнуудай малтаһан [...] разрезүүд руу ороһон, 6 тонный [...]-ууд, хүсэтэ самосвалнууд [...]ото техникын дэргэдэ зогсожо, [...] зуура нүүрһээр дүүргэгдээд, [...]йо бурьюулан эрьежэ бусана. [Ха]лаанай хүдэлмэри түлэг дундаа [...]жа байна хэбэртэй. Алад саа[...]р үйлэдбэриин барилганууд, [ша]хтернуудай гэрнүүд сайбалзан [хар]агдана. Жэл ерэхэ бүри олоор [...]гдажа байһан хэдэн дабхар [шу]луун гэрнүүд Гусиноозерск го[...] үргэн үйлсэнүүдые шэмэглэ[нэ]. Хабар эртүүр ашаглалгада үг[...]эн горнягуудай гоё һайхан куль[ту]рын Ордон гэрнүүдэй дундаһаа [...]арна.

— Гоёл город боложо байгаа юм [д]аа,—гэжэ мантай сугтаа ябаһан [...]жвагай корреспондент нүхэр [...]олев хөөрэнэ. Үнэхөөрөөшье [Гу]синоозерск һүүлэй үедэ улам үр[гэ]жэ байһа. Гансахан энэ жэл [...]57 квадратна метр талмайтай [...]да һургуули, 425 квадратна [мет]р талмайтай хамтын байра, ме[ха]ническа мастерской, гараж гэхэ [мэт]э баригдажа, ашаглалгада үг[...]. Тиихэдэ һаяар үшөө хэдэн даб[ха]р байрын гэрнүүд баригдажа [...]ргэгдэхээр хараалагдана.

...7—8-дахи шахтада дүтэлхэ бүримнай горнягуудай байдаг хэдэн дабхар шулуун, модоншье гэрнүүд элихэнээр харагдажа эхилнэ. Шахто-управлениин байшан тээшэ дүтэлхэдэ шахтерой формо үмдэһэн хүнүүд улам олошорно. Эдэ хүнүүдэй нэгэ зариманиинь һүниин халаанһаа ерээшэд, бусадынь үдэр, нэгэдэхи халаанда ажаллахаяа шахта орохоёо түхеэрэгшэд байба. Тэдэнэй зариманиинь шахтерой формо үмдөөд, шахтын гол үүдэндэ ошоно. Эндэһээ лифтэдэ һуужа, сэхэ тоннелеэ доошолоно. Тоннелеэ доошолоһоор утаашаа гонзойһон ута коридорто хүрэжэ ерэнэ. Нүүрһэнэй вагонеткэнүүдые шэрэһэн электровозууд энэ коридор соогуур нэрьесэ-түрьесэ гүйлгэлдэнэ. Тоннельһээ хэдэн тээшээ һалаатаһан штрегүүд соогуур нүүрһэ малтадаг машинанууд, хүсэтэ транспортернууд үдэр һүнигүй хүдэлжэ байдаг. Тэдэнэй нэгэндэ гушаад наһанай, шүрбэһэлиг бэетэй нэгэ хүн «Горняк» гэжэ маркын комбайнаар ехэ зузаан нүүрһые бэлэхэнээр удхана. 7—8-дахи шахтын главна инженер нүхэр Целобанов тэрэ хүн тээшэ зааха зуураа иигэжэ мэдүүлбэ: «Манай участогай эрхим машинист Николай Андреевич Хохлов гээшэд даа».

Нүхэр Хохлов гансашье шахтадаа бэшэ, харин Галуута-Нуурай нүүрһэшэдэй дунда алдартай болонхой. Николай Андреевич ороной түрүү шахтернуудай баян дүй дүршэлые һайса шудалжа, ажал дээрээ шадамараар хэрэглэдэг. Илангаа Донбассай солото шахтер, Социалистическэ Ажалай Герой Николай Мамайн дүй дүршэлые һайса шудалаа. Тэрэнэй ашаар нүхэр Хохлов мүнөө эгээн дээдэ, 8 разрядай машинист болонхой. Шахтернуудай Үдэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ оролсожо, ажалай үндэр бүтээсэ туйлаба.

Николай Андреевич олон үгэгүй, хүнэй асуудал һураагүйдэ дуу гараха дурагүй хүн, харин хүнэй ойлгоогүй юумые багша хүндэл адляар заажа үгэдэг заншалтай. Тэрэнэй туһалагшад Николай Змушко, Геннадий Чистяшко гэгшэд бэрхэ машинистнууд болоод, өөһэдөө бэеэ даагаад ажаллажа байнхай.

— 8 жэлэй саана, һаял шахтада ороод байхада бэрхэтэйгөөр байдаг һэн,—гэжэ алдарта шахтер хөөрэнэ. Мүнөө мэргэжэл шудалаад, нүхэдөө һургаад байхада ажал хэрэг урагшатай ябана.

— Энэншье зүйтэй. Бэрхэ мэргэжэлтэд манда олон бии болоо, тэдэ саанашаг Талгат Ахметзяновай хүтэлбэрилдэг бригадынхид нүүрһэ малтажа байна. Эбтэй эмхитэйгээр ажалаа ябуулдаг нүхэд юм,—гээд Николай Федосеевич Целобанов хэлэбэ.—Дүршэлтэй горняк Ахметзянов үйлэдбэриин бодото эмхидхэгшэнь боложо шадаа. Нүхэр Ахметзянов лавадахи ажалые зүбөөр эмхидхэхын тула ажаллахаһаа урда тээхэнэ ерэжэ, халаан соогоо хэхэ ажал тухайгаа һайса мэдээд, нүхэдтөө хэлэжэ үгэдэг юм,—гэжэ Ахметзяновай оролдосотой ажалые инженер магтана.

...Газар дорохи хаб харанхы коридор соогуур шахтерой лампын гэрэлээр ябаһаар байтарнай ямар нэгэн машинын таршагнаха абяан дуулдажа эхилбэ. Уданшэгүй забдаа сулөөгүй хүдэлжэ байһан хүнүүд харагдаба. Эдэнэр Ахметзяновай бригадынхид байгаа.

— Энэ бригада шахтымнай түрүүшүүлэй нэгэн юм. Энээнэй урда тээ, юрын үдэрнүүдтэ тус бригадынхид үдэр бүри түсэбһөө гадуур 3—4 тонно эрхим шанартай нүүрһэ Эхэ орондоо үгөө,—гэжэ инженер хэлэнэ. Нээрээшье шулуун хадые тэдэнэрэй сүмэ үрэмдэжэ байһыень харахада, шанга тэмсэл боложо байна гэжэ таамаар байба.

Алдарта бригадир Ахметзянов ажал хүдэлмэри тухайгаа хөөрэхэ зуураа, иигэжэ мэдүүлбэ:

— Шахтернуудай һайндэрэй ойртохо бүри манай бригадын гэшүүд нүүрһэ малталгаяа үдэр бүри дээшэлүүлжэ байгаа. Газар доро нүүрһэ малтадаг бидэнэр бүхы горнягуудтай адли шахтернуудай һайндэрые ажалай эрхим бэлэгүүдээр угтахын түлөө тэмсэжэ, һүүлэй үедэ түсэбһөө гадуур 10—11 тонно һайн шанартай нүүрһэ үгөөбди.

Ажалайнгаа бүтээсые саг үргэлжэ дээшэлүүлхээр, бии байгаа арга боломжонуудаа хүсэд хэрэглэхээр эрид шиидэнги байһан тухайгаа нүхэр Ахметзянов үгынгөө түгэсхэлдэ хөөрөө.

Ажалдаа онсо шалгаржа ябаһан хүнүүд энэ участогта яһала олон. Тэдэнэй ашаар 7—8-дахи шахтынхид нүүрһэ малтаха 7 һарынгаа түсэбые 101,9 процент дүүргэхэһээ гадна 8 миллион 253 мянган түхэригэй олзо оруулаа. Участогайхидай ажалай бүтээсэ илангаа һайндэрэй урда тээ ехээр дээшэлһэн байна.

*
*

...Зунай наранай уулын оройгоор саашаа хоргодожо, түрүүшын одонуудай аяар дээрэһээ аниб-ониб гэлдэхэнь харагдажа эхилнэ. Тиигэһээр байтар орой боложо, зарим айлнуудай сонхонуудта ялайжа байһан галнууд хойно хойноһоо унтаржа, үйлсөөр ялагар галнууд үсөөрнэ. Тиигэбэшье, Галуута-Нуурай нүүрһэшэдэй газар дорохи эршэтэ ажал огтошье һуларнагүй. Нүүрһэ тээһэн машинанууд нээмэл аргаар нүүрһэ абтадаг разрезүүдһээ эгээл тэрэ үедэ таһалгаряагүй гаражал, гаражал байгаа һэн...

Ив. ОЧИРОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. (зүүн гарһаа) Галуута-Нуурай рудоуправлениин горнягуудай түрүү эрэгтэ ябаһан Талгат Ахметзяновай бригадынхид шахта руу орохоёо байна. 2. Автобазын эрхим шофер Г. Бывальцев.

Ф. Моренецын фото.

БҮМБЭРСЭГ ДЭЛХЭЙЕ ШЭНЖЭЛХЭ УЛАСХООРОНДЫН ЖЭЛ ҮНГЭРГЭХЭ СОВЕТСКЭ КОМИТЕДТЭ

Бүмбэрсэг дэлхэйе шэнжэлхэ уласхоорондын жэлэй түсэбэй ёһоор, 1958 оной августын 27-до Москвагай сагаар 8 час 06 минутада СССР-эй Европодохи хубиһаа нэгэ шататай геофизическэ ээлжээтэ ракетэ табигдаа. Ракетэ ошохо ёһотой газараа—450 километр үндэртэ хүрөө.

Дэлхэйе тойрожо байдаг агаарай дээдэ хубиие шэнжэлхэ элдэб олон геофизическэ приборнууд ракетэ дээрэ тодхогдонхой байгаа.

Гадна ракетэ дээрэ яг хаалтатай тусхай кабина соо туршагдаха ёһотой хоёр амитан (нохойнууд) һуулгагдаһан байна.

Ракетын абажа гараһан геофизическэ научна аппаратурын, радиотелеметрическэ түхеэрэлгын, приборнуудые ябуулдаг түхеэрэлгын, нохойнуудые һуулгаһан яг хаалтатай кабинын болон бэшэ бусад юумэнүүдэй бүхы шэгнүүрынь бүхы дээрээ 1690 килограмм татаһан байна.

Нохойнуудай һуулгагдаһан кабина соо замдаа тэдэнэй яажа ябахыень буулгаха тусхай киноустановко тодхогдонхой байгаа:

Ракетэ ошохо газартаа хүрэһэнэйнгөө һүүлээр бууха ёһотой газартаа тон зүб буугаа.

Ниидэлгын үедэ бүхы аппаратурань һайн хүдэлжэ, шухала хэрэгтэй научна мэдээнүүдые асараа гэжэ абтаһан материалые даб дээрэ шэнжэлгэ харуулба.

450 километр хүрөөд, газарта бууһан нохойнууд яагаашьегүй бусажа ерээ.

Энэ ниидэлгын ашаар абтаһан материал мүнөө шэнжэлэгдэжэ байна.

450 километр үндэртэ хүрэһэн нохойнууд

Августын 27-до ракетэ соо һуугаад 450 километр үндэртэ хүрэжэ ерэһэн «Белянка», «Пестрая» гэжэ нохойнуудай бэень һайн.

Иимэ үндэр газарта нохойнуудые эльгээхын урда тээ научна хүдэлмэрилэгшэд, тэдэниие хэдэн һара түхеэржэ аянда бэлэдхээ юм.

Иимэ бэлэдхэлэй үедэ нохойнууд яг хаалтатай кабинада, приборнуудта, мүн ниидэлгын үедэ ушарха байдалда тон ехээр дадажа, өөһэдөө кабина руугаа һанаа амараар ородог болоһон байна гэжэ тэдэниие бэлэдхэһэн биологууд мэдээсээ. Ушар иимэһээ аяар холын үндэртэ амиды амитаниие эльгээхэдэ, тэрэнэй яажа ябадагынь эдэ нохойнуудай ашаар зүб мэдэгдэбэ.

(ТАСС).

ОЛОН ҮХИБҮҮДТЭЙ ЭХЭНҮҮД ШАГНАГДАБА

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1944 оной августын 18-най Указай үндэһөөр, олон хүүгэдтэй эхэнүүдые «Эхын алдар» ордепуудаар, «Эхын медаль» гэжэ медальнуудаар СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэһөө шагнаба.

Мухаршэбэрэй аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн А. Г. Леонова, Закаменай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Е. В. Телесова, Улан-Удын Железнодорожно районой гэрэй эзэн эхэнэр М. С. Лунтовская болон бусад 9 үхибүү түрэжэ, хүмүүжүүлһэнэйнгээ түлөө «Эхын алдар» гэжэ 1-дэхи шатын орденоор шагнагдаа.

8 үхибүү түрэжэ хүмүүжүүлэгшэд: Мухаршэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхозой гэшүүн Н. В. Варфоломеева, Закаменай аймагай, Санагын больницын медицинскэ сестра Д-Ц. Р. Жалсанова, Зэдын аймагай Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Ц.-Д. М. Содбоева, Зэдын аймагай Дэрэстэй нютагай гэрэй эзэн эхэнэр Л. Д. Хайдукова болон хамта 14 эхэнүүд «Эхын алдар» гэжэ 2-дохи шатын орденоор шагнагдаа.

«Эхын алдар» гэжэ 3-дахи шатын орденоор 21 эхэ, «Эхын медаль» гэжэ 1-дэхи шатын медаляар 36, «Эхын медаль» гэжэ 2-дохи шатын медаляар 74 эхэ шагнагдаа.

Түсэбһөө гадуур 736 центнер загаһа тушааба

Байгал дээрэ зундаа загаһа барилгын хаһа дүүрээ. Загаһашад хэһэн хүдэлмэриингөө дүн согсолжо байна. Кабанскын загаһанай заводһоо далай соо губшуур табигшадай дунда коммунист Иван Александрович Коневой бригада түрүү һуури эзэлэнхэй. Энэ бригадынхид 350 центнер загаһа бариха түсэбтэй аад, 736 центнер загаһа гүрэндөө тушааба.

Бригадирай туһалагшаар хүдэлмэрилһэн Иван Кыштымов загаһашадай ажал эмхидхэхэдээ бэрхэ шадабаритай хүн юм. Загаһашадаа хүдэлхэ газартань зүбөөр хубаарилан табидаг, тэдээндээ анхаралтайгаар хандадаг.

А. Сурмач.

Үнинэй огородник

Бичурын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Степан Никифорович Мальцев огород тарижа эхилһээр 19 жэл боложо байна. Тэрэ үе соогоо овощь һайнаар ургуулха тодхол олоһон хүн байха.

Энэ жэл колхозой огород тарригшад 6 гектар талмай дээрэ капуста, 5 гектарта огородой бусад ургамалнуудые тариһан байгаа. Мүнөө тэрэнь баян ургаса хүлеэлгэнэ.

Нүхэр Мальцевай даадаг звено энэ жэлдэ овощиин ургасые түсэбөөр хараалагдаһанһаа 15—20 процентээр ехээр абаха зорилготой.

Г.-Ц. Доржиев.

Түрүү һуурияа алданагүй

Курумканай аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой 16 звено үбһэ хуряана. Тэдэ звенонууд сооһоо коммунист Б. Базаровай даадаг звено хододоо түрүүлжэ ябана.

Звеногойхид малай тэжээл ехээр, шанартайгаар бэлдэжэ байһанайнгаа түлөө правлени, партийна организациингаа дамжуулгын Улаан туг алдангүй ябажа, хэдэн дахин мүнгэн шанда хүртөө. Тиихэдэ звеногойнь гэшүүд үдэр бүриингөө нормо 150—170 процент дүүргэнэ.

С. Ангабаев.

Һургуулиин үхибүүдэй базаар

Бурядай АССР-эй худалдаа наймаанай Министерство Улан-Удэ хотын Революциин талмай дээрэ, мүн магазинуудаар августын 30-һаа сентябриин 1 хүрэтэр гурбан үдэрэй туршада һургуулиин үхибүүдэй базаар нээбэ.

Эдэ үдэрнүүдтэ һургуулиин үхибүүдтэ хэрэгтэй ном, тетрадь, бэшэгэй хэрэгсэлнүүд, элдэб уранһайханай номууд, хүгжэмэй хэрэгсэлнүүд, һургуулиин үхибүүдэй үмдэхэ хубсаһан элбэгээр худалдагдажа байна. Эндэ Горпромторг, Горпищеторг, Главунивермаг, ПВЗ-гэй ОРС, Книготорг, Союзпечать, Спортторг, Горзеленхоз гэхэ зэргын худалдаа наймаанай эмхи зургаанууд хабаадалсана.

Ш. Буянов.

Эрьюу боро

Эрьюу боро гэжэ нэрэтэй шубууд манай республикын ой модон соогуур, нуга сабшалан дээгүүр үзэгдэдэг. Иимэ шубууд ургамал модо гэмтээдэг эрбээхэй, сохо гэхэ мэтын элдэб хорхой шумуулнуудые үгы хэдэг юм.

Үдэртөө энэ шубуун ойн шэрэнги соогуур гү, али модондо һуужа, үгышье һаа газарта хуража унтадаг. Тиимэһээ энэ шубуунай ниидэжэ ябахань үсөөн харагдадаг. Эрьюу боро ямар нэгэ абяа, шууяанай гарахада сошордон, ааляар ондоо тээшээ ниидэн ошодог, үгышье һаа, һуужа байһан газартаа хуран хүдэлхээ болёод байдаг. Тэрэнэй үдэ далинь модоной холтоһонтой, ургамалай, хуурай набшаһантай адлирхуу үнгэтэй байдаг. Тиимэһээ энэ шубууе элдэб зүйлнүүдһээ илгаруулхань бэрхэтэй юм. Эрьюу боро һүни болоходо агнууриða гаража, эрбээхэй, сохо, хорхой ябууд барижа эдидэг. Энэ шубуун өөрын үүр заһангүй, миин газар дээрэ хуурай мүшэр набшаһан соо нэгэ хоёр үндэгэ гаргаад, тэрэнээ даража дэгжээдэг.

Эрьюу боро гэжэ шубууд манай эндэ май һарада ерээд, сентябрьда дулаанай орон худар бусадаг юм.

Энэ ехэ туһатай шубууе аршалан хамгаалха шухала.

З. Яковлева.

ХИЛЫН СААНАҺАА

КПСС-эй ЦК ПОРП-ын ЦК-да бэлэг бариба

ВАРШАВА, августын 29. (ТАСС). Польшын Арадай Республикада байдаг СССР-эй элшэн сайд П. А. Абрасимов Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй бэлэг —«Агууехэ ажабайдалай хуудаһанууд» гэһэн советскэ документальна фильм ПОРП-ын Центральна Комитедтэ августын 29-дэ дамжуулан үгөө. Энэ фильм соо научна коммунизмын үндэһэ һуури табигша Карл Марксын ажал-ябуулга тухай хөөрэгдэнэ.

КПСС-эй ЦК-гэй делегаци Финлянди ерээ

ХЕЛЬСИНКИ, августын 29. (ТАСС). Финляндиин коммунистическэ партиин байгуулагдаһаар 40 жэлэй ойн һайндэртэ хабаадалсахаяа КПСС-эй ЦК-гэй делегаци августын 29-дэ Финлянди ерээ. КПСС-эй Ленинградай обкомой нэгэдэхи секретарь И. В. Спиридонов, КПСС-эй Карелиин обкомой нэгэдэхи секретарь Л. И. Лубенников гэгшэд делегацида оролсоно.

Финляндиин коммунистическэ партиин түрүүлэгшэ А. Аалтонен, КПФ-гэй ЦК-гэй секретарьнар М. Мальмберг, М. Суванто, П. Коскинен гэгшэд аэродром дээрэ КПСС-эй ЦК-гэй делегациие угтажа байгаа. Мүн СССР-һээ Финляндида байдаг элшэн сайд В. З. Лебедев угтагшадай дунда байгаа.

Америкын „үнэншэ сүүд"

НЬЮ-ЙОРК, августын 29. (ТАСС). Америкын, бүхы дэлхэйн олониитэ Алабама штадай негр-батрак Джеймс Уилсоной хуби заяанда анхаралаа хандуулжа байна. Энэ хүн сагаан шарайта эхэнэрые «хүсөөрөө эдлэхэеэ һанаба», мүн тэрэнэй нэгэ доллар 95 центыень хулууба гэжэ гэмнэгдээд, электрическэ стул дээрэ саазалуулха гэжэ 10 һарын урда тээ штадай сүүдээр шиидхэгдэһэн байгаа. Тэрэнэй хэрэгэй харагдажа, толгойн сааза хэхэ гэһэн шиидхэбэриин абтаха үедэ Уилсониие сүүдэй зал соо байлгаагүй. Сүүдэй абаһан шиидхэбэри сентябриин 5-да дүүргэгдэхээр хараалагданхай.

Энэ негрые алаха шиидхэбэри болюулха гэжэ Америкын болон дэлхэйн оронуудай олон мянган үнэн сэхэ хүнүүд эрижэ байна. Гэбэшье, Америкын үндэһэ яһа гаргагшад шиидхэбэреэ болюулнагүй. Элдэб шатын бүхы сүүдүүд энэ хүнэй гэмнэлгын хэрэгые хаража үзэхэһөө, хэрзэгы шэрүүн шиидхэбэриие болюулхаһаа арсаа. Тиихэдээ Алабама штадта дээрмэдэлгэ хэһэн хүн хуулиин ёһоор иимэ шэрүүнээр хэһээгдэдэг гэжэ тэдэнэр хэлэнэ. Гэбэшье, ороной бусад олон штадуудта иимэ хуулинууд бии юм. Теэд тэдэ хуулинууд тон үсөөнөөр хэрэглэгдэдэг. Хуулита газарһаа мэдээсэгдэһэнэй ёһоор, нёдондо США-да 61140 ехэ дээрмэдэлгэ, 590 мянган бага дээрмэдэлгэ хэгдэһэн байгаа. Тэдэнэй олонхинь Алабама штадта болоһон байна. Гэбэшье, дээрмэдэлгэ хэһэнэй түлөө толгойн сааза хэхэ гэһэн тус штадай хуули һүүлэй 30 жэлэй туршада оройдоол 4 дахин хэрэглэгдэһэн байгаа. Тиихэдээ энэ дүрбэн ушарта гансал негрнүүд электрическэ стул дээрэ шатаагдаһан байха юм.

Д. Уилсоной «хэрэг» Америкын «үнэншэ сүүдэй» бодото дээрээ ямар байһые эли тодоор харуулна.

Америкын сэрэгэй корабльнууд ябуултана

БЕЙРУТ, августын 29. (ТАСС). Америкын 6-дахи флодһоо 5 кораблиие Тайвань шадар эльгээхэ гэжэ Америкын командовани шиидхэбэ гээд Ливанай хэблэл мэдээсэнэ. «Форрестол» болон «Рэндольф» гэжэ авианосецууд, «Ньюпорт Ньюс» гэжэ крейсер, мүн 14 эсминец Норфолкһоо Дундада далай ерэхэнь гэжэ мэдээсэгдэнэ.

Ливанай хажууда байһан США-гэй 6-дахи флодой сэрэгэй бүхы шахуу корабльнууд һүүлэй гурбан үдэрэй туршада эндэһээ хүдэлжэ, хайшаашьеб нэгэ тээшээ ошоо.

Номгон океанда байһан 7-[...] флодоо США улам хүсэт[...] болгожо байна

НЬЮ-ЙОРК, августын [...] (ТАСС). «Мидуэй» гэжэ авиа[...] «Лос-Анжелос» гэжэ хүндэ кре[...] тэй хамта Америкын Далайн [...] гэй флодой командованиин [...] ралтаар августын 29-дэ Н[...] океанай баруун хуби руу [...] Эдэ корабльнуудай ерэхэдэ 7-[...] флодой сэрэгэй корабльнуудай [...] 53 хүрэтэр олошорхонь.

«Мидуэй» гэжэ авианосец, [...] Анжелос» гэжэ хүндэ крейсер [...] мандованиингаа захиралтын [...] 7-дохи флодтой нэгэдэхэ ёһот[...]

Тайваниин хоолойн ехэнхи [...] дээгүүр КНР-эй самолё[...] ниидэжэ ябаа һаань, тэд[...] «мүрдэхэ» гэһэн зүбшөөл Амер[...] реактивна самолёдуудай лётчи[...] та Номгон океанда байдаг [...] гэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ком[...] вани үгөө гэжэ Америкын аген[...] мэдээсэнэ.

Алжирта үсэд шанга тулалдаанууд болоно

ПАРИЖ, августын 29. (ТАСС). Августын 25, 26, 27-до Шершелл гэжэ һуурин газарһаа урдуур Франциин сэрэг болон Алжирай национально-сүлөөрэлгын армиин отрядуудай хоорондо үсэд шанга тулалдаанууд болоо гэжэ Алжирта байдаг Франциин сэрэгэй штаб августын 28-най үдэшэлэн соносхоо. Франциин сэрэгэй зүгһөө бомбардировщигууд, истребительнүүд, [...] рашютистнүүдэй отрядууд [...] артиллери эдэ тулалдаануудта [...] баадаа гэжэ «Юманите» газет[...] дээсэнэ. Даб дээрэ абтаһан м[...] нэй ёһоор, алжирайхид 47 [...] алуулаа. Мүн Франциин сэрэг[...] тулалдаануудта айхабтар оло[...] ноо алуулаа гэжэ Франциин сэ[...] командовани мэдэрбэ.

Франциин компартиие хашана

ПАРИЖ, августын 29. (ТАСС). Ороной конституци хубилгажа, эгээл дээдэ тушаалтанай эзэрхэлгэ тогтоохо гэһэн һэдэлгэдэ Франциин коммунистическэ парти эсэргүүсэн тэмсэнэ. Тиимэһээ компарти засагаархидай зүгһөө хашагдана.

Информациин министр Сустель августын 27-до Америкын радио, телевидениин түлөөлэгшэдтэй хөөрэлдөө.

Франциин конституци хубилгаха гэһэн проектые сентябриин 28-да арад зоной һайшаажа баталаа һаань, һунгуулиин шэнэ гурим тогтоогдожо, «депутат-коммунистнуудай хахадынь шахуунь парламентһаа гаргагдаха» гэжэ Сустель мэдүүлээ.

Мүн правительство политическэ партинуудые хорихо эрхэтэй гэһэн дүрим конституциин проект соо оруулагданхай гэжэ Сустель һануулба.

Энээгээрээ Сустель «коммунистическэ парти хоригдожо болохо» гэжэ мэдүүлбэ гээшэ гэһэн Америкын журналистын үгые Парижай зарим газетэнүүд толилно.

«Орор» газетэ Франциин коммунистическэ партиие бүдүүлигээр хардаһан статья августын 29-дэ дахин толилоо.

США-да үндэһэ яһанай илгаа гаргагдана

НЬЮ-ЙОРК, августын 28. (ТАСС). Мүнөө һуралсалай шэнэ жэл ойртожо, США-гэй үндэһэ яһанай илгаа гаргагшад һургуулинуудта негр болон сагаан шарайтадые сугтань һургуулхагүй гэжэ али болохоор оролдожо эхилбэ. Тэдэниие хуулита засагаархид зарим ушарта сэхэ дэмжэнэ. Жэшээнь, Джорджия штадай губернатор Гриффин «минии штадта байдаг һургуулинууд негр болон сагаан шар[...] дые хамта һурганхаар хаагдаха [...] жэ радиогоор хэлээ.

Арканзас штадай ямаршье [...] гуулиин негрнүүдые сагаан ш[...] тантай хамта һургахаяа зүр[...] һаань, иимэ һургуулиие дары[...] ха гэһэн хуулиин проектые [...] штадай хуули гаргадаг суглаа[...] ры һайшаагаа гэжэ Ассоши[...] Пресс агентство мэдээсэнэ.

Тобшо мэдээсэлнүүд

✦ Венгриин кинопромышленностиин гүрэнэй болгогдоһоор байгша ондо 10 жэл гүйсэбэ. Үнгэрһэн турша соо киногой хүдэлмэрилэгшэд нилээд ехэ амжалта туйлаа. Венгридэ 4152 кинотеатр хүдэлнэ. Энэнь оронииe сүлөөлһэнэй урда тээхидэ орходоо гурба хахад дахин олон. Кинофильмнүүдшье олоор гаргагдадаг болоо. 10 жэлэй туршада Венгриин кинопромышленностиин хүдэлмэрилэгшэд 96 уранһайханай фильм бүтээгээ. 30 гаран кинокартина уласхоорондын шангуудта хүртэһэн байна.

✦ Сеулэй радиогой мэдээсэһэнэй ёһоор, августын 28-да США-гэй сэрэгэй министр Бракер Урда Корей ерээ. Энэ министр Номгон океанай, Зүүн Урда Азиин оронуудаар аяншалжа ябана.

(ТАСС).

США-да ҺУУДАГ НЕГРНҮҮДЭЙ БАЙДАЛ

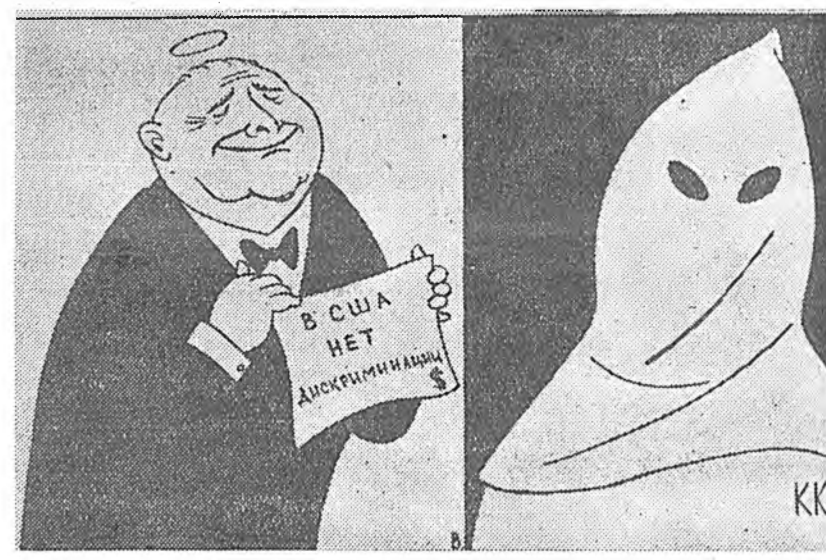

Наагуураа нялуун, саагуураа гашуун «Америкын демократи».

ТАСС-эй фотохрони[...]

Хүршэ областьнуудай һонин

„Дараһан" курорт байгуулагдаһаар 100 жэл болобо

Байгалай үмэнэ оршодог «Дараһан» курортын байгуулагдаһан сагһаа хойшо 100 жэлэйнь ой һаяхан август һарада гүйсэбэ. «Дараһанай» уһан аргалгынгаа шэнжэ шанараар «Кисловодскын» нарзанһаа онсо илгаатай юм.

200 жэлэй саада тээ «Дараһанай» аршаан нютагай бурядуудта мэдээжэ болоһон байгаа. «Дараһанай» уһан жэбын үнгэтэй.

1811 ондо «Дараһанда» түрүүшын гэр баригдаһан байна. Тэндэ гол түлэб чиновнигууд, аралжаа наймаашад, алта олзоборилогшод һуудаг байгаа. Политическэ сүлэлгэдэ ябаһан 80 полягууд генерал-губернатор Муравьевой захиралтаар тэндэ уданшьегүй барилга хэжэ эхилээ һэн. Тэдэнэр 1858 он хүрэтэр гурбан гэр, ваннын корпус. губернаторай байха гэр бариһан байгаа. Тэрэ жэлдэ профессор Львов курортын уһанай шанарые түрүүшынхеэ шэнжэлһэн юм. «Дараһан» курорт 1875 онһоо эхилжэ түлөөһөөр үгтэдэг болоо һэн.

1898 ондо Петербургда климатологиин, гидрологиин, бальнеологиин ажал-ябуулагшад - профессорнүүдэй түрүүшын съездын болоходо тэндэ «Дараһанай» минеральна уһанай шанарай һайн байһаниинь мэдэрэгдэһэн байгаа.

Тэрээнһээ хойшо «Дараһанай» уһан Маньчжур, Хитад худар ехээр абаашагдадаг болоһон юм. Түлөөһэ абагшад аршаанай уһаар арбаад, зуугаад мянган түхэригэй хонжоо наймаа хэжэ эхилээ һэн.

Совет засагай илаһанай һүүлээр лэ манай ороной бүхы курортнууд, тэрэ тоодо «Дараһанай» курорт арад зоной аша туһада ашаглагдадаг болоо. 1924—26 онуудта «Дараһанда» геологическа бэдэрэлгын ехэ хүдэлмэри хэгдээ һэн. 1929 ондо курортологиин центральна институдай гидрогеологическа тусхай экспедици тэндэ хүдэлмэрилжэ, гүнзэгы үрэмдэлгэ хэһэн байна. Газар дороһоо гаргаһан хоёр шэнэ булагынь курортдо аргалуулагшадые минеральна уһаар хангаха арга олгоо.

Мүнөө «Дараһан» курортдо эмнэлгын, диагностическа шэнэ аппаратуранууд бии болонхой. Курортһоо түмэр замай станци хүрэтэр асфальт харгы татагдаа. 10 жэлэй хараатайгаар зохёогдоһон проектын ёһоор тэндэ бальнеологическа, комплексно санатори, курортдо хүдэлэгшэдэй поселок, теплоэлектроцентраль, водопровод баригдаха байна. Курортые шэнэдхэн барилгада хамта дээрээ 44 миллион түхэриг һомологдохоор багсаагдана. 250 хүнэй һууритай санаториин гол корпус, электростанциин котельнэ баригдажа эхилбэ.

(«Забайкальский рабочий» газетэһээ).

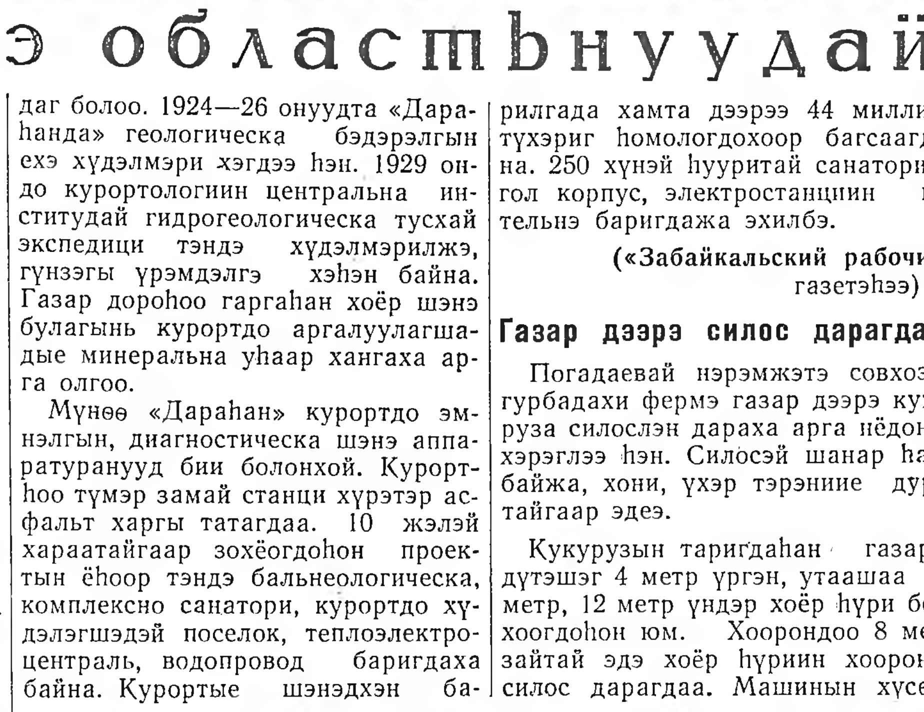

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Яхадай тайга соо баригдаха Алмаз город гэжэ городой проект табигшад, мүн барилгашад байна. Дундань — «Якуталмаз» трестые эрхилэгшэ Виктор Илларионович Тихонов.

ТАСС-эй фотохронико.

Газар дээрэ силос дарагдана

Погадаевай нэрэмжэтэ совхозой гурбадахи фермэ газар дээрэ кукуруза силослэн дараха арга нёдондо хэрэглээ һэн. Силосэй шанар һайн байжа, хони, үхэр тэрэниие дуратайгаар эдеэ.

Кукурузын таригдаһан газарта дүтэшэг 4 метр үргэн, утаашаа 13 метр, 12 метр үндэр хоёр һүри бодхоогдоһон юм. Хоорондоо 8 метр зайтай эдэ хоёр һүриин хоорондо силос дарагдаа. Машинын хүсөөр дарагдаһан силос һүринүүдтэ с[...] доо 2 метрээр үндэр юм. Дара[...] һан силос хоёр метр зузаан хү[...] үбһөөр хушагдаа.

Энэ аргаар 150 тонно куку[...] силослэн дарагдаһан байна. С[...] дараха хүдэлмэри миил 3 үдэр[...] үргэлжэлүүлэгдээ.

Шэнэ аргаар силос түргөөр [...] рагдахаһаа гадна, силосэй д[...] талань халажа, гутанагүй.

Газар дээрэ дарагдаһан сил[...] үбэл задалхада дээрэһээ миил [...] сантиметр зузаантайгаар мууд[...] байдаг. Хажуу талаараа за[...] гутадаггүй. Зүгөөр нүхэндэ [...] силос дээрэһээ, мүн хажуу т[...] 15—20 сантиметрээр гутаһан [...] даг.

Газар дээрэ дарагдаһан силос [...] далхада ехэ амар. Юуб гэх[...] нүхэн соохи силос малтаж[...] тэрэниие татажа гаргахада [...] хүнэй хэрэглэгдэдэгынь, ехэ х[...] гаргагдадагынь элитэ. Газар д[...] хи силос абахада оройдоол нэгэ [...] хүдэлнэ.

(«Забайкальский рабо[...] газетэһэ[...])

Ленинградай уранзохёолшо[...] бэшэг абалсалга

Ленинградай элитэ уранзох[...] шо Григорий Иосифович Ми[...] вич ородой элитэ революцио[...] Иван Васильевич Бабушкинай [...] байдал, ажал-ябуулга тухай м[...] сэл олон жэл соо суглуулжа, «Ре[...] люциин хүдэлмэрилэгшэ» гэһэн [...] кументальна повесть хэблэн гар[...] И. В. Бабушкинай Верхоянск [...] лэлгэдэ ошоһон тухайнь хэлэгд[...]

(«Социалистическая Якут[...] газетэһэ[...])

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32. зам редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни и экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35.14, культуры и быта — 34-05, писем трудящихся и переводов—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия—37-32 Для междугородных переговоров—16.

Н00826. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № 3179.